

Verkkjournalismin haasteet sanomalehdessä

Miten Turun Sanomien verkkolehteä voisi kehittää

Ossi Rajala

Opinnäytetyö
Joulukuu 2011
Mediatuottaminen (Ylempi AMK)
Tampereen ammattikorkeakoulu

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
Mediatuottamisen koulutusohjelma
RAJALA, OSSI: Verkkjournalismin haasteet sanomalehdelle – Miten
Turun Sanomien verkkolehteä voisi kehittää
Opinnäytetyö 61 s., liitteet 4 s.
Joulukuu 2011

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tarkastella, miten Turun Sanomien verkkolehteä voisi kehittää. Perehdyin tutkimuksellisessa kehittämistehtävässäni viiden eri teemahaastattelun sekä lähdekirjallisuuden avulla siihen, mihin suuntaan verkkjournalismi on lehdistössä menossa. Valitsin aiheen, koska se on erittäin ajankohtainen alalla. Sanomalehtien on keksittävä keinoja, joilla ne voivat ottaa digitaalisen sisällön paremmin haltuun, koska printtilehtien levikit laskevat. Digitaalisen siirtymän tekemiseen tarvitaan kuitenkin lisää tietoa, koska sen tekeminen ei ole ongelmatonta. Olen itse töissä Turun Sanomissa toimittajana.

Tutkimukseni tulokseksi päädyin siihen, että lehdistössä printti- ja verkkolehden yhteiselo tulee jatkumaan vielä vuosia. Näiden kahden välineen sisältö tulee kuitenkin jatkossa eriytymään entistä enemmän, mikä vaatii erityisesti verkkopuolella satsausta journalistisen sisällön tuottamiseen. Tämä puolestaan lisää työmäärää jo ennestään kiireisissä toimituksissa, joten työn organisoinnilla on suuri merkitys siihen, kuinka hyvin sekä printti- että verkkolehteä onnistutaan samaan aikaan toimittamaan.

Muutokset alalla voivat kuitenkin olla hyvin nopeita, kuten esimerkiksi iPad-laitteiden markkinoille tulo osoittaa. Suomessa printtilehtien levikit eivät ole jyrkässä laskussa, mutta on silti mahdollista, että vuosien kuluessa lehdet siirtyvät digitaalisiin lukulaitteisiin. Samalla on mahdollista, että verkkoon syntyy maksullisia luksusversioita, joihin kerätään kiinnostavin materiaali ja ilmaiselle sivustolle jätetään pakollinen uutisvirta.

Tulevien muutosten takia Turun Sanomissa olisi keskusteltava siitä, voitaisiinko jokaisella toimitusosastolla tehdä verkkovuoroa, jotta verkkolehteen saataisiin enemmän paikallisia uutisia. Olisi tärkeätä, että Turun Sanomissa voitaisiin kehittää sellainen uusi työtapa, joka auttaisi sekä verkko- että printtilehteä kehittymään. Samalla verkkolehden tavoitteita olisi selvitettävä enemmän toimitukselle. Alalla käynnissä olevaan muutokseen sopeutumiseen tarvitaan puolestaan luovuutta ja innovatiivisuutta, jotta organisaatioissa keksitään uusia tapoja ansaita rahaa journalismilla ja viestinnällä. Olisi hyvä, jos Turun Sanomissa koko organisaatio saataisiin mukaan ideoimaan digitaalisen siirtymän vaatimia muutoksia.

Asiasanat: verkkolehti, verkkjournalismi, journalismi, Turun Sanomat

ABSTRACT

Tampere University of Applied Sciences
Master's degree programme in Media management
RAJALA, OSSI: Online journalism's challenges in newspaper industry –
How could Turun Sanomat's online news be developed.
Bachelor's thesis 61 pages, appendices 4 pages
December 2011

This thesis examines how online news will develop in the future and how this development will happen. Turun Sanomat can organize the production of online news more efficiently. The man behind this thesis, Ossi Rajala, works at Turun Sanomat as a journalist. He has examined this subject by making five interviews with Finnish experts of online journalism. He has also used a variety of other sources for this thesis.

Although, it is very difficult to say what is going to happen in the field of online journalism even in next few years, there are some trends already visible. Newspaper industry is making a change from print to online, but the traditional newspapers will not disappear any time soon. Print circulations are dropping in Finland, but not as steeply as, for example in the United States. It seems that print and online news will exist side by side for many years to come. This is possible because the revenue from online news is still very low compared to the print product.

Online journalism must develop more efficient ways to make profit. As it stands, online journalism's economic viability is not what it could and should be. Revenue from advertisement does not cover the expenses at the moment. It is possible that after some time there will be "luxury online news" which are not available to everyone free of charge. Evolution might take the industry into a direction where the best material will be placed into these websites or into tablet magazines.

The newspaper industry is now in the middle of a transition period from print to online. This means that the editing offices must adapt into this new situation in order to prosper. This adaptation period calls for creativity and innovations so that the industry can develop new ways to make money with online journalism. Good innovations require that all of organization's members can participate in the innovation process and share their ideas.

Turun Sanomat should organize the production of online news in a way that in every unit one journalist would make the online news daily. It is also necessary to gather company's personnel together more often in order to create new ways of doing business in the newspaper industry.

Key words: online journalism, journalism, Turun Sanomat

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	5
2. VERKKOLEHTIEN TOIMITTAMISEN HAASTEET.....	8
2.1 Printin ja verkon on eriydyttävä toisistaan.....	12
2.2 Mitä ja miten verkkoon kuuluu kirjoittaa	15
2.3 Yhteenveto Turun Sanomien näkökulmasta.....	18
3. SANOMALEHDEN DIGITAALINEN TULEVAISUUS.....	20
3.1 Uutiset tärkeimpiä.....	22
3.2 Kohti luksusta?.....	26
3.3 Yhteenveto Turun Sanomien näkökulmasta.....	27
4. VERKKOLEHTI LISÄÄ JOURNALISTIN TYÖMÄÄRÄÄ.....	29
4.1 Lisäarvoa saatava.....	30
4.2 Yhteenveto Turun Sanomien näkökulmasta.....	33
5. MITEN VERKKOLEHTEÄ VOISI TOIMITTAA TOISIN.....	34
5.1. Muutosten tekeminen on vaikeata.....	36
5.2 Mistä saisi verkkolehdeksi lisää aikaa?.....	38
5.3 Ideapalsta toi vuorovaikutusta.....	41
5.4 Yhteenveto Turun Sanomien näkökulmasta.....	43
6. RATKAISUJA ON MIETITTÄVÄ YHDESSÄ.....	45
6.1 Hyvinvointi edistää innovointia.....	49
6.2 Yhteenveto Turun Sanomien näkökulmasta.....	51
7. JOHTOPÄÄTÖKSET TURUN SANOMIA VARTEN.....	53
8. POHDINTA.....	57
LÄHTEET.....	59
LIITTEET.....	62

1. JOHDANTO

Opinnäytetyöni tarkoituksena on pohtia kehittämismahdollisuuksia Turun Sanomien verkkolehteä varten, jotta lehti pärjäisi paremmin kovassa media-alan murroksessa. Internet aiheuttaa edelleen suuria muutoksia media-alalla, joten sanomalehtien on jatkettava sopeutumistaan uudenlaiseen toimintaympäristöön.

Samalla kehittämistehtäväni tavoitteena on selvittää, mihin suuntaan verkkojournalismi näyttää 2010-luvulla kehittyvän. Aihe on ajankohtainen jokaisessa sanomalehdessä, sillä lehtien levikit ovat maailmanlaajuisesti kääntyneet laskuun ja nyt lehtien pitäisi keksiä, miten ne voivat palvella lukijoitaan parhaiten myös sähköisissä välineissä ja tehdä sillä samalla rahaa.

Opinnäytetyötäni varten olen haastatellut neljää sanomalehtien verkkolehtien parissa työskentelevää ammattilaista verkkojournalismiin liittyvistä kysymyksistä sekä Turun Sanomien pääluottamusmiestä lähinnä työehtoihin liittyvistä näkökulmista. Teemahaastatteluihin otin Helsingin Sanomien toimituspäällikön Paula Salovaaran, Aamulehden kehityspäällikön Seppo Rothin sekä Turun Sanomien verkkolehden vastaavan tuottajan Ilkka Tervon, verkkoliiketoiminnan johtajan Miika Kalliokosken sekä pääluottamusmies Erja Hyytiäisen. Haastateltavilta olen kysynyt sitä, mitä nyt tehdään, mihin suuntaan ollaan menossa ja mitä pitäisi ja voidaan tulevaisuudessa tehdä? Teemahaastattelujen avulla selvitän, miten lehdet suhtautuvat verkkolehtien toimittamiseen ja mitä niissä aiotaan jatkossa tehdä.

Haastattelin haastateltavia heidän työpaikoillaan keväällä 2011. Valitsin juuri nämä henkilöt teemahaastatteluihin, jotta voisin verrata Turun Sanomien, Aamulehden ja Helsingin Sanomien toimintaa keskenään. Lisäksi päivittäin verkkojournalismin parissa työskentelevillä henkilöillä on todennäköisesti paras tuntuma siihen, mitä alalla tulee tapahtumaan. Pääluottamusmies Hyytiäistä haastattelin, jotta selviäisi, miten

työehtosopimukset vaikuttavat verkkojournalismin aiheuttamien lisätöiden tekemiseen. Käytän haastateltavilta saamiani tietoja heidän luvallaan lähde mainiten läpi tutkimuksellisen kehittämistyöni yhdessä lähdekirjallisuuden kanssa.

Olen itse journalisti ja työskentelen Turun Sanomien toimituksessa, joten lähestyn aihetta suurimmaksi osaksi lehtitoimittajan näkökulmasta. Oma työni on osaltaan vaikuttanut opinnäytetyön sisältöön, sillä toimittajan työssä olen huomannut, että sekä printti- että verkkolehden huolelliselle toimittamiselle on harvoin tarpeeksi aikaa. Tämän takia yritän kehittämistehtävässäni pohtia ratkaisuja verkkolehden toimittamisen haasteisiin.

Turun Sanomissa on osattu tehdä verkkojournalismiin liittyviä töitä erittäin hyvin. Tehtävälläni pyrin hahmottamaan sitä, miten tämä erinomainen työ voi tulevaisuudessa jatkua. Vaatimukset todennäköisesti kovenevat, sillä sähköisen viestinnän merkityksen kasvaminen on tuntunut selvästi toimittajan työssä viime vuosina ja samanlainen kehitys on jatkumassa. Tämä suuntaus on ongelmallinen, koska se aiheuttaa toimituksissa lisätöitä ja entistä suurempaa kiirettä, koska samoja uutisia on tehtävä useaan eri välineeseen. Tämä johtaa verkkojournalismin kohdalla erityisesti siihen, että innovatiivisuuden ja työn organisoinnin merkitykset korostuvat.

Toimituksissa on löydettävä uusia, luovia tapoja tehdä työtä, koska maailma ja lukijoiden kulutustottumukset muuttuvat. Tämän takia tarkastelen työssäni myös sitä, mitkä tekijät vaikuttavat luovan ja innovatiivisen työympäristön syntymiseen.

Kuvaan työni aluksi luvuissa kaksi ja kolme verkkojournalismin toimittamista lehdistössä, siihen liittyviä ongelmia sekä verkkojournalismin ansaintalogiikan haastavuutta. Toistaiseksi hyvää ansaintalogiikkaa ei ole verkkolehtiin keksitty. Luvussa kolme keskityn verkkolehtien tulevaisuuteen eli siihen, mitä tulevina vuosina alalla voi tapahtua. Media-alan muutokset ovat tosin niin arvaamattomia, ettei niitä ole mahdollista

tarkasti ennustaa. On kuitenkin tärkeätä spekuloida erilaisilla mahdollisuuksilla, jotta haasteisiin voidaan vastata.

Luvussa neljä käyn läpi Turun Sanomien verkkolehden toimittamiseen liittyviä asioita ja vertaan tilannetta Aamulehden ja Helsingin Sanomien käytäntöihin. Kysyin lisäksi viideltä Turun Sanomien toimittajalta, miten he kokevat verkkojournalismin toimittamisen ja mikä syö heidän aikaansa liikaa töissä. Toimittajat ovat antaneet luvan kommenttiensa käyttöön työssäni. Verkkolehden toimittamiseen liittyvät ongelmat liittyvät vahvasti aikapulaan, joten pyrin tutkimaan, onko jostakin mahdollista löytää enemmän työaikaa verkkolehdelle. Kysyin opinnäytetyöhöni liittyviä kysymyksiä Turun Sanomien toimitukselta myös ideapalstan avulla. Perustin keväällä 2011 toimitusjärjestelmään ideapalstan, jossa kysyttiin parannusehdotuksia erityisesti verkkolehden kehittämiseen. Käyn samassa luvussa läpi ideapalstan välityksellä välittyneitä kokemuksia.

Innovatiivisuudelle on suuri merkitys verkkolehtien kehitykselle, koska erityisesti sanomalehtien on keksittävä keinoja, joilla uusia ansaintalogiikkoja syntyy. Nyt monet verkkolehdet ovat taloudellisesti kannattamattomia, sillä mainostulot eivät kata verkkolehtien kustannuksia. Alalla tarvitaankin paljon uusia, luovia ideoita, jotta menestys jatkuu tulevina vuosina. Tämän takia tutkin luvussa viisi sitä, kuinka luovia innovaatioita parhaiten syntyisi.

Jokaisen luvun lopussa on yhteenveto siitä, mitä Turun Sanomissa voitaisiin tehdä kehittämistehtäväni havaintojen perusteella. Aivan työn lopuksi vedän johtopäätöksiä yhteen kokonaisuudeksi, jossa huomioidaan kaikissa luvuissa esiin nostetut havainnot.

2. VERKKOLEHTIEN TOIMITTAMISEN HAASTEET

Verkkolehtien kehitys on ollut Suomessa ja maailmalla nopeata, sillä jopa pienillä paikallislehdillä on nykyisin usein päivittyvät, journalistista sisältöä tarjoavat verkkolehtensä internetissä. Suurimmat tiedotusvälineet ovat puolestaan satsanneet paljon aikaa ja rahaa verkkolehtiensä kehittämiseen, jotta ne keräisivät mahdollisimman paljon kävijöitä. Tämän kehityksen ansiosta monet tiedotusvälineiden julkaisemat verkkolehdet tai verkkopalvelut ovat nykyisin netin suosituimpien sivustojen joukossa. Tämä osoittaa selvästi sen, että journalismilla ja myös verkkojournalismilla on kysyntää. Verkkojournalismi mahdollistaa lisäksi paremman vuorovaikutuksen lukijoiden kanssa sekä liikkuvan kuvan ja äänen käyttämisen, joten mahdollisuuksia on paljon. Lehdistö onkin oppinut käyttämään internetin tarjoamia teknisiä mahdollisuuksia hyödykseen, mutta toimivaa ansaintalogiikkaa verkkojournalismille ei ole vielä keksitty. Toistaiseksi ansaintalogiikkana on se, että tuloja kerätään verkossa pelkästään mainoksista. Ilmaisten verkkojulkaisujen suurista kävijämääristä huolimatta mainostulot eivät yleensä tuo suuria voittoja tiedotusvälineille. Useimmiten verkkolehtien pyörittäminen on jopa tappiollista, sillä tulot eivät useimmiten kata menoja. (Drake 2009, 13–20.)

Heikot voitot tai jopa tappiollisuus johtuvat pääasiassa siitä, että verkkolehdistä on tehty lukijoille maksuttomia. Lehdistössä on todennäköisesti jo vuosien ajan kaduttu sitä, että vastasyntyneistä verkkolehdistä tehtiin 1990-luvun loppupuolella maksuttomia. Nyt 2010-luvulla tätä ratkaisua harmitellaan kaikissa toimituksissa, joissa yritetään keksiä, miten verkkojournalismilla voidaan tehdä rahaa. Aihe on lehdistössä erittäin ajankohtainen, koska printtilehtien levikit ovat kääntyneet maailmanlaajuisesti laskuun. Tämän takia uusia keinoja tulojen lisäämiseksi kaivataan kipeästi. Toistaiseksi verkkolehdet eivät ole osoittautuneet rahaa tuottaviksi tiedotusvälineiksi, mutta usko niiden roolin vahvistumiseen on alalla kova. Verkkojournalismi odottaa kuitenkin vielä sellaisia suuria innovaatioita, jotka tekevät siitä kukoistavan bisneskohteen. Toistaiseksi

verkkolehtien ansaintalogiikka on se, että tulot saadaan pelkästään mainostajilta, joita kiinnostavat verkkolehtien suuret kävijämäärät. Menestyvistä maksullisista verkkolehdistä ei ainakaan vuonna 2011 ole tietoa. (Uskali 2011, 77.)

Verkkolehtien maksuttomuutta on enää turha surra, sillä tähän asti tapahtuneelle kehitykselle olisi tuskin ollut vaihtoehtoa netin luonteen vuoksi. Internetistä imuroidaan ilmaiseksi kuluttajien käyttöön muun muassa musiikkia, tv-sarjoja, tietokoneohjelmia sekä elokuvia, joten on vaikea nähdä, miten journalismi voisi olla ilmaisen imuroinnin aikakaudella verkossa maksullista. Internetsisällön ilmaisen luonteen vuoksi verkkolehtien muuttaminen maksulliseksi on hyvin vaikeata ja voisi koitua jopa haitalliseksi lehdelle itselleen. Maksullisen verkkolehden apajille perustettaisiin todennäköisesti nopeasti ilmainen versio, joka imuroisi kävijöitä ja sitä kautta mainostajia itselleen.

Tavallisesta uutisvirrasta ei voi pyytää rahaa. Ihmiset saavat sen kuitenkin ilmaiseksi jostakin. On kilpailtava kävijämääristä ja sitä kautta mainosrahoista. Median on vaikea pyytää rahaa sellaisesta, jota on aikaisemmin päätetty jakaa ilmaiseksi. Monet ovat sanoneet sitä virheeksi ja että se olisi pitänyt estää, mutta tätä on nyt turha haikailla. Se meni jo. (Salovaara, haastattelu 27.4.2011.)

Ilmaisen journalismin jakaminen verkossa on kaupallisessa mielessä ajateltuna kummallista varsinkin, kun mainonnasta saatavat rahat ovat vielä vaatimattomia printtipuolen rahasummiin verrattuna. Verkkomainonnan odotetaan kuitenkin olevan kovassa kasvussa, joten toiveita mainosrahojen kasvamisesta on. Tästä huolimatta printtilehtien tuomat tulot ovat lähivuosina sanomalehtien ylivoimaisesti tärkein tulonlähde. (Kalliokoski 2011)

Nykyisin yhden prosenttiyksikön kasvu printtimainonnassa on enemmän euroissa kuin 10 prosentin kasvu netissä. (Kalliokoski, haastattelu 23.5.2011.)

Mainosrahojen kerääminen on ollut verkkolehtien ansaintalogiikka tähän asti ja vaikuttaa siltä, että tähän logiikkaan ei ole tulossa nopeaa muutosta. Kehityssuunta syntyi jo 1990-luvun puolella, kun sanomalehdet päättivät lapioida printtilehden materiaalin verkkoon ilmaiseksi katsottavaksi. Suomalaisten verkkolehtien historiaa tutkinut Panu Moilanen sanoo sanomalehtien menneen verkkolehtien alkutaipaleen aikana paniikkiin, koska esimerkiksi teleoperaattorit tarjosivat sivuillaan samanlaista sisältöä. Operaattorien käytös johtui puolestaan siitä, että 1990-luvulla kuluttajat käyttivät pääasiassa modeemiyhteyttä päästäkseen verkkoon. Tämän takia operaattoreiden kannatti pyrkiä pitämään kuluttajat mahdollisimman kauan netissä, koska he maksoivat yhteydestään netissä vietetyn ajan perusteella. Sitä varten operaattoreiden kannatti tarjota ilmaista sisältöä sivuillaan. Sanomalehdet pelästyivät Moilasen mukaan tätä, koska luulivat verkkolehtiensä jäävän muiden sivustojen varjoon. Syntyneen paniikin takia sanomalehdet lapioidivat printtilehden materiaalin suoraan verkkoon ajattelematta asiaa pidemmälle. Sisällöllisesti täysin printtilehtien kanssa yhteneväisiä verkkolehtiä kutsuttiin lapiolehdeksi. (Moilanen 2004, 71–78.)

Nykyään modeemit ovat väistyneet huippunopeiden ja kiinteähintaisten laajakaistayhteyksien tieltä. Samalla verkkolehdet ovat muuttuneet niin sanotuista lapiolehdistä nopeaan uutistarjontaan keskittyviksi online-julkaisuiksi. Uutisvirtaa tarjoilevat verkkolehdet ovat kuitenkin edelleen pysyneet ilmaisina, sillä toimivaa maksullista verkkolehteä ei ole vielä onnistuttu kehittämään. Vaihtoehtoa ilmaiselle verkkolehdelle ei vaikuta olevan olemassa, vaikka verkkolehdet voivat syödä printtilehtien levikkiä.

Aamulehden kehitysjohtaja Seppo Roth uskoo, että verkko syö printin levikkiä, mutta vaihtoehtoa nykyiselle toimintamallille ei hänen mukaansa ole.

Vaikka verkkolehden tekeminen lopetettaisiin, ei se nostaisi Aamulehden levikkiä. Verkkolehtemme tilalle tulisi nopeasti jokin maksuton sivusto parissa viikossa, joka imuroisi meidän verkkoilmoitusrahat. Samalla printti olisi hukassa. Nykyään mainostajille myydään printtiä ja verkkoa samana pakettina.

Kokonaistavoitettavuus laskisi dramaattisesti, jos verkkolehti lopetettaisiin. (Roth, haastattelu 6.5.2011.)

Tätä niin sanottua kannibalisaatiota eli sitä, että verkkolehti syö printtilehden yleisöä, ei kuitenkaan Helsingin Sanomien toimituspäällikön Paula Salovaaran mukaan kannata enää murehtia. Hänen mielestään verkkolehden ja levikin laskun välille ei voi vetää viivaa, koska maailman kehitys on syönyt levikkejä. Esimerkiksi Salovaara nostaa muun muassa sen, että nykyisin televisiosta tulee huomattavasti enemmän ohjelmaa kuin ennen ja ihmisten ajasta kilpailee moni muukin tekijä. Hän muistuttaa samalla siitä, että Suomessa sanomalehtien levikkien lasku ei ole ollut yhtä jyrkkää kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa. (Salovaara 2011.)

Kannibalisaation olemassaolo ja sen voimakkuus jakaa asiantuntijoiden mielipiteitä, sillä toiset pitävät sen vaikutusta printtilehtien levikkeihin selvänä, kun taas toiset vähättelevät sen vaikutusta. Verkkournalismin asemaa Austinin yliopistossa Texasissa tutkineet Chyi ja Yang ovat tutkimuksessaan todenneet, ettei verkkolehdistä ole tullut merkittäviä kilpailijoita printtilehdille, vaikka verkossa sisältö on ilmaiseksi luettavissa. He pitävät kannibalisaation voimaa nykyään jopa pienenä, sillä he ovat tutkimuksissaan todenneet verkkolehtien houkuttelevan yleisöä lukemaan myös printtiversiota (Chyi & Yang 2009, 596). Chyi ja Yang ovat todenneet, että verkkolehden lukeminen kasvattaa printtiversioiden kiinnostavuutta eikä vähennä sitä. (Chyi & Yang 2009, 596.)

Samat tutkijat ovat todenneet myös, ettei verkkolehtiä ainakaan toistaiseksi kannata muuttaa maksullisiksi, koska kaikki yritykset siihen suuntaan ovat aiheuttaneet verkkolehdille vaikeuksia. Tutkimusten mukaan jopa 70 prosenttia netissä käyvistä aikuisista ei ymmärrä, miksi verkossa olevasta sisällöstä pitäisi maksaa. (Chyi & Yang 2009, 597.)

Tämä sama tuntuma vaikuttaa olevan myös lehdistöllä, sillä mahdollisesta kannibalisaatiosta huolimatta lehdistössä satsataan jatkuvasti verkkolehtien

kehittämiseen, koska niissä nähdään tulevaisuuden mahdollisuuksia. Ainakin vuonna 2011 näyttää siltä, että sanomalehtien on kehitettävä sekä printti- että verkkolehteään, koska molemmilla nähdään tulevaisuudessa olevan oma asemansa mediakentällä. (Uskali 2011, 77.) Samalla on hyvä muistaa se, että tulevaisuutta on mahdotonta ennustaa. Vaikuttaa siltä, että maksullisiin verkkolehtiin siirtyminen vaatisi vallankumouksen, jossa koko ala sitoutuisi tekemään verkkolehdistä maksullisia. Muussa tapauksessa ilmaisia pysyvät verkkolehdet imuroisivat itselleen maksullisiksi siirtyvien julkaisujen kävijät.

Sekin on tulevaisuudessa mahdollista, ettei uutta ansaintalogiikkaa synny lainkaan, mikä tarkoittaisi verkkojournalismin pysymistä mainosrahoitteisena. Näin verkon mainosrahat sekä mahdollisesti mobiiliviestinnästä saatavat rahat jäisivät lehdistön tulolähteiksi, jos printtilehtien levikit hiljalleen kuihtuvat pois. (Vehkoo 2011, 202.)

Sanomalehtien onkin toistaiseksi huolehdittava siitä, että printtilehtien levikkien lasku saataisiin pysähtymään ja verkkolehtien kävijämäärä kasvamaan. Molemmissa tapauksissa kyse on lähinnä siitä, että lehdet houkuttelisivat edelleen mainostajia ja printtilehti myös tilaajia. Avainasiaksi muodostuukin sisältö: Printtilehteen on pystyttävä toimittamaan laadukasta sisältöä, josta ihmiset ovat valmiita maksamaan ja verkkolehteen materiaalia, joka kerää mahdollisimman paljon kävijöitä. Molemmissa tapauksissa on käytännössä kyse hyvästä journalismista, kiinnostavista uutisista ja elämyksen tarjoamisesta, mutta näiden kahden eri välineen toimittamisessa on silti eroja, jotka on toimituksissa tiedostettava.

2.1 Printin ja verkon on eriydyttävä toisistaan

Printti- ja verkkolehtien on eriydyttävä toisistaan, sillä niiden nähdään olevan luonteeltaan erilaisia tiedotusvälineitä. Molemmat välineet vaativat omanlaistaan sisältöä. Verkko on nopea media, jossa uutisoidaan päivän

ajankohtaisia uutisia ja printtilehden tarkoituksena on katsoa eteenpäin ja taustoittaa uutistapahtumia. (Roth 2011.)

Tyypiesimerkki on Osama bin Ladenin surma, joka uutisoitiin jo aamulla ja siitä tehtiin 20 juttua verkkoon. Paperilehden kolmen sivun paketti samasta aiheesta oli kuitenkin erilainen, uusiksi kirjoitettu. (Roth 2011.)

Kahden erilaisen välineen toimittaminen on kuitenkin käytännössä vaikeata, koska resursseja ei ole loputtomasti. Samaa materiaalia joudutaan hyödyntämään ainakin Turun Sanomissa sekä verkossa että painetussa lehdessä. Toimituksessa tiedostetaan, että materiaalia pitäisi entisestään eriyttää, mutta se on samalla resurssikysymys. Pitäisi tuottaa enemmän materiaalia verkkoon, mutta sen kannattavuudesta ollaan epätietoisia. Tämä on johtanut siihen, että verkossa ja printissä käytetään jonkin verran samaa materiaalia.

Olen joskus merkannut rastin paperilehdessä juttuihin, jotka ovat olleet samoja kuin verkkolehdessä. Rasteja tuli aika paljon. (Tervo, haastattelu 4.5.2011.)

Sama ilmiö on havaittu myös Helsingin Sanomissa, jossa pyritään siihen, ettei samoja asioita panna verkkoon ja sanomalehteen, mutta se ei aina toteudu. (Salovaara 2011.)

Painetun lehden kannalta kehitys vaikuttaa huolestuttavalta, jos verkkolehteen tehtyjä uutisia ei ehditä syventämään ja taustoittamaan printtilehteen. Printtilehteä tilaavat lukijat tuskin haluavat maksaa sisällöstä, jonka he voivat lukea ilmaiseksi verkossa päivää aikaisemmin. Näin verkko- ja printtilehden toimittaminen on jatkuvaa tasapainoilua, jossa koko ajan joudutaan harkitsemaan, miten tehtyä journalistista sisältöä kannattaa käyttää.

On selvää, että verkossa on jollakin tavalla oltava, mutta oikean läsnäolotason määrittely on vaikeata. Samalla ainakin Turun Sanomien

toimituksissa mietitään myös sitä, mikä on paperilehden rooli. Käytännössä tämä mietintä on sitä, että monen jutun kohdalla pohditaan sitä, tehdäänkö jutusta verkkosähke vai säästetäänkö juttu täysin printtilehteen. (Tervo 2011.)

Yleisenä linjauksena ainakin Turun Sanomissa on ollut se, että tiedotteiden ja tiedotustilaisuuksien kautta tulleet uutiset julkaistaan mahdollisimman nopeasti verkkolehdestä, koska samat uutiset ovat muidenkin tiedotusvälineiden tiedossa. Sen sijaan omat skuupit eli isot uutiset, joita muilla ei ole, säästetään printtilehteen. Skuupeista julkaistaan korkeintaan lyhyt sähke, jossa kehotetaan lukemaan lisää seuraavan päivän printtilehdestä. Tämä linjaus on kuitenkin monien juttujen kohdalla ongelmallinen, koska skuuppien ja tiedotteiden välimaastoon jää paljon sellaisia juttuja, joiden roolista ollaan epätietoisia. Epätietoisuuden tai aikapulan takia voi helposti käydä niin, ettei verkkosähköä tehdä lainkaan tai sitten verkossa ja printissä julkaistaan täysin samaa materiaalia. Saman materiaalin käyttämistä tulisi välttää, jotta välineet pystyisivät eriytymään toisistaan ja käyttämään hyväksi omia vahvuuksiaan.

Edellä mainittua epätietoisuutta ei toisaalta pitäisi edes syntyä, koska niin sanotun digitaalisen siirtymän tekeminen voi olla lehdistössä pakollista. Journalismin tulevaisuuteen Painokoneet seis! –nimisessä kirjassaan perehtynyt Johanna Vehkoo sanoo, että digitaaliseen sisältöön satsaaminen on sanomalehtien ainoa keino selviytyä hengissä. Väitettä perustellaan esimerkiksi sillä, että sanomalehtien parissa vietetään keskimäärin 32 minuuttia päivässä, mutta netin osuus on jo kohonnut 54 minuuttiin. Jos kehitys jatkuu samanlaisena, printtilehtien levikit tulevat jatkamaan laskuaan. Tämä puolestaan tarkoittaisi sitä, että lehdistössä olisi tunnustettava printtimedian tappio ja löydettävä uusia tulolähteitä verkko- ja mobiiliviestinnästä. (Vehkoo 2011, 215–216.)

Turun Sanomissa pitäisi miettiä, kannattaisiko verkkoon tehdä jo nyt enemmän laadukasta sisältöä siitä huolimatta, että se ei ole taloudellisesti

kannattavaa lyhyellä aikavälillä. Digitaalisen sisällön kehittämisellä pystyttäisiin kuitenkin jo tässä vaiheessa varautumaan siihen muutokseen, joka näyttää ainakin levikkikäyrien mukaan olevan edessä. Vuonna 2008 Turun Sanomien levikki oli 111 845 tilattua lehteä, mutta vuonna 2010 vastaava luku oli 107 199. Näin pudotusta oli tapahtunut reilusti yli 4 000 lehden verran kahdessa vuodessa. (Levikintarkastus Oy, 2011.)

2.2 Mitä ja miten verkkoon kuuluu kirjoittaa

Verkkjournalismin tekeminen on aavistuksen verran erilaista kuin sanomalehtijournalismi, koska esimerkiksi tekstien on oltava verkossa lyhyempiä ja napakampia kuin printissä, jotta lukijat viitsivät lukea jutut näyttöpäätteeltä. Muuten periaatteet ovat samat, mutta journalistisen tekstin luonteen on oltava verkossa lisäksi sen verran räväkkää, että jutut saavat ihmiset jäämään ainakin hetkeksi verkkolehden pariin.

Aamulehden kehityspäällikkö Seppo Roth korostaa, että sisällön on oltava koukuttavaa, jotta verkkolehdeillä on kävijöitä. Verkossa olisi Rothin mukaan tarjottava sellaisia uutisia, jotka kiinnostavat ihmisiä. Ilmaisjakelun logiikan mukaan verkkolehden etusivun olisi näin oltava lööppi, jotta lukijat tarttuisivat verkkolehteen. Journalismin kannalta hyvää on se, että toimituksissa nähdään, mitä ihmiset lukevat eniten. Näin verkkolehteen voidaan helposti suunnata materiaalia, jonka on havaittu kiinnostavan ihmisiä eniten. Samalla voidaan ottaa lukijoiden kommentteja enemmän käyttöön. Palaute ja kommentit ovat tulevaisuuden journalismin sisällön tuotannossa entistä tärkeämpiä ja niitä myös hyödynnetään enemmän. (Roth 2011.)

Niin sanottua lööppimäisyyttä ei saa kuitenkaan maakuntalehdessä sekoittaa iltapäivälehtien sensaatiohakuisuuteen, sillä jokaisen tiedotusvälineen on pelattava omilla vahvuuksillaan. Turun Sanomissa on tiedostettava se, että esimerkiksi juoru- ja iltapäivälehdet hoitavat julkisjuorut ja muut sensaatioaiheet paremmin myös verkossa, joten niiden vahvuusalueilla ei kannata kilpailla, vaikka esimerkiksi tissit ja eläinvauvavideot tuovat

kävijöitä sivustoille (Vehkoo 2011, 42–43). Turun Sanomien, kuten muidenkin lehtien, on keskityttävä omiin vahvuuksiinsa, jotta lehti pystyy palvelemaan omaa lukijakuntaansa myös sähköisesti. Turun Sanomien kohdalla tämä tarkoittaa sitä, että lehti tuottaa paikallista laatujournalismia myös verkkoon ja mobiililukulaitteisiin.

Verkkolehdistä käytetään paljon myös hieman erilaisia sisältöjä, kuten blogeja, testejä, videoita, kolumneja, kuvakoosteita ja paljon muuta. Nämä kaikki lisämateriaalit rakentuvat uutistarjonnan ympärille, sillä uutiset ovat verkkolehden tärkein sisältö. Muu materiaali edesauttaa lukijoita pysymään sivustolla, mutta ilman uutisia verkkolehtien kävijämäärät olisivat todennäköisesti paljon pienempiä.

Verkossa uutisia voi kuitenkin kertoa erilaisilla tavoilla. Räväkkyuden lisäksi verkossa on mahdollista hyödyntää muitakin tehokeinoja. Esimerkiksi Helsingin Sanomissa on huomattu suorien seurantojen, joissa uutistapahtumista raportoidaan verkkolehden lähes reaaliajassa, olevan hyvin suosittuja. Suoria seurantoja on käytetty verkossa hyödyksi myös urheilutapahtumien selostuksessa verkkolehdestä. Helsingin Sanomat käytti tällaista seurantaa hyväksi esimerkiksi Japanin kriisin (maanjäristys ja tsunami keväällä 2011) aikana. Kokeilua pidettiin käännteentekevänä muutoksena, koska seurantajutut olivat valtavan suosittuja. Yhtä seurantajuttua luettiin toimituspäällikkö Salovaaran mukaan jopa 250 000 kertaa päivässä. (Salovaara 2011.)

Verkkournalismin tekeminen ei ole tottuneelle journalistille vaikeata, mutta verkkolehden toimittamisen hienouksien oppimiseen koetaan tarvittavan koulutusta. Turun Sanomien pääluottamusmies Erja Hyytiäinen painottaa, että verkkolehden tekemistä opetettaisiin jatkuvasti, jotta journalistit tietäisivät, mitä verkkolehden tekeminen vaatii.

Toimittajille pitäisi lisäksi kertoa, miksi jotakin pannaan verkkoon ja mitä sillä tavoitellaan. Laitetaanko vain lehden materiaalia aikaisemmin verkkoon? Kehitys tällä alueella on

niin lujaa ja hurjavauhtista, että koulutukseen pitäisi jatkuvasti satsata. (Hyytiäinen, haastattelu 16.5.2011.)

Samalla olisi tärkeätä motivoida toimittajia kirjoittamaan verkkoon, koska verkkojournalismin toimittaminen ei ole ainakaan vielä lehdistössä liian arvostettua. Verkon koetaan ainakin joskus varastavan juttujen kärjet ennen kuin ne päätyvät sanomalehteen. Tämä on yksi haaste, joka ainakin Turun Sanomien toimituksessa on voitettava. Verkkojuttujen tekeminen pitäisi olla mielekkäämpää toimittajille. Monesta toimittajasta tuntuu ristiriitaiselta heittää samaa tavaraa lehteen ja verkkoon. Verkkojuttujen tekeminen olisi mielekkäämpää esimerkiksi silloin, jos juttu voisi kasvaa verkossa esimerkiksi keskustelupalstan kautta isommaksi, mitä se lehdessä on. (Hyytiäinen 2011.)

Verkkotoimittamisen ristiriitaisuudet aiheuttavat osaltaan sen, ettei verkkoon toimiteta niin paljon juttuja kuin olisi ehkä mahdollista. Samalla verkossa julkaistaan kiireen takia usein samanlaisia tekstejä kuin printtilehdessä. Tällöin verkkojuttujen otsikot jäävät usein sellaisiksi, etteivät ne houkuttele lukijaa klikkaamaan juttua. Verkkojournalismissa juuri otsikoiden merkitys korostuu, koska ne houkuttelevat lukijoita. Otsikoita olisi verkossa kärjistettävä enemmän, jotta niistä tulisi ”lööppejä”, jotka herättävät lukijoiden kiinnostuksen.

Käytännön työssä ilmenevistä vaikeuksista huolimatta verkkojournalismin nähdään lehdistössä ennen kaikkea mahdollisuutena. Nettelehtien avulla toimitukset pääsevät muun muassa paremmin keskustelemaan lukijoiden kanssa ja luomaan uudenlaisia sisältöjä. Sekä Helsingin Sanomien toimituspäällikkö Paula Salovaaran että Aamulehden kehityspäällikkö Seppo Roth korostavat, että verkko on lehdistölle enemmän mahdollisuus kuin uhka.

Tässä on käynnissä valtava mullistus eikä muutos ole lainkaan huono lehdistön kannalta, vaikka levikit vähän laskevat. Samaan aikaan tapahtuu paljon jännittävää ja hyvää, kuten

koko verkon kehitys. Verkkojournalismin kehitystä ei ole edes vielä kunnolla aloitettu. (Salovaara 2011.)

Roth puolestaan korostaa sitä, että verkkojournalismi räjäköittää lehdistöä, mitä hän pitää hyvänä asiana. Väitteessä voikin olla perää, sillä myös printtilehtiä tarvitsee kehittää, jotta niiden levikit eivät sukeltaisi mitättömiksi. Verkkolehtiä voidaan käyttää myös printtilehtien kehityksessä hyväksi, koska verkossa nähdään, minkälaiset uutiset kiinnostavat lukijoita eniten ja mitkä asiat herättävät keskustelua. Tätä tietoa olisi hyvä käyttää hyväksi myös printtilehden kehitystyössä. (Roth 2011.)

Verkkojournalismi on hyvä asia. Ilman sitä sanomalehdet olisivat jo kuolleet tylsyyteen. Olisivat ihan hautautuneet omaan norsunluutorniinsa. Puuduttavat suomalaiset sanomalehdet ovat nyt räjäköityneet verkkolehtien ansiosta. (Roth 2011.)

2.3 Yhteenveto Turun Sanomien näkökulmasta

Suomalaisten sanomalehtien asema näyttää olevan vielä monien vuosien ajan turvattu. Levikit toki laskevat, mutta eivät jyrkästi. Samalla kuitenkin digitaalisen sisällön merkitys kasvaa. Näistä ilmiöistä voi vetää sen johtopäätöksen että printti- ja verkkolehdet toimivat vielä vuosia rinnakkain. Tätä asetelmaa ei ole Turun Sanomissakaan syytä rikkoa.

Verkkolehdestä ei myöskään kannata tehdä maksullista, koska se vain karkottaisi monia lukijoita lehdeltä. Samalla on kuitenkin turha pelätä verkkojournalismin kannibalisaatiota, sillä vaikuttaa siltä, ettei verkkolehti syö printtilehden levikkiä ratkaisevasti. Näin verkkolehteen voidaan turvallisilla mielin satsata.

Turun Sanomissa voisi jatkossa olla hyvä keskustella verkkolehden toimittamisesta ja sen tavoitteista enemmän, jotta siihen liittyvistä ongelmakohtista päästäisiin eroon. Samalla halukkaille voitaisiin järjestää

koulutusta verkkojournalismin tekemisestä, koska nykyisin käytännöt voivat olla joillekin edelleen epäselviä, vaikka niistä on aiemminkin toki puhuttu. Verkkoa olisi hyvä tuoda esille enemmän mahdollisuutena. Tehtyjen tutkimusten mukaan verkkolehti ei syö ratkaisevasti printtilehden levikkiä, joten suurta kannibalisaatio uhkaa ei vaikuta olevan.

Verkossa mahdollisen vuorovaikutuksen avulla toimituksessa olisi mahdollista saada paremmin selville, mitä yleisö haluaa lukea, mikä on tärkeä tieto työn kehittämisen kannalta. Samalla on hyvä muistaa, että digitaalisen journalismin merkitys tulee hyvin todennäköisesti kasvamaan jatkossa, vaikka puheet printin kuolemasta ovatkin vielä ennenaikaisia. Tämän takia koko toimituksen olisi hyvä varautua muutokseen entistä enemmän. Oman verkkolehden kehittäminen olisi hyvä tapa varautua tähän muutokseen Turun Sanomissa.

Muutoksesta kertoo osaltaan se, että printtilehden levikki on laskussa. Näin uusia tulolähteitä voidaan tarvita jo muutamien vuosien kuluttua. Alan tulevaisuus näyttää vahvasti siltä, että journalistin työ tulee kokemaan lehdistössä edelleen muutoksia, joten näistä muutoksista olisi hyvä toimituksessa puhua.

3. SANOMALEHDEN DIGITAALINEN TULEVAISUUS

Verkkolehden kehittämistyö on vaikeata, koska on mahdotonta tietää, mitä edes lähitulevaisuudessa tapahtuu. Tekniikan kehittyminen sekä lukijoiden kulutustottumusten muutokset aiheuttavat sen, että media-ala on jatkuvassa muutoksessa. Käynnissä olevaa myllerrystä voidaan pitää jopa kaikkien aikojen suurimpana media-alan rakenteellisena muutoksena (Rajaniemi 2010, 43).

Toimituksissa joudutaankin vain arvailemaan ja spekuloidaan sitä, mitä tulevaisuus toimituksilta vaatii erityisesti verkkojournalismin suhteen. Kehityspolkuja on tosin paljon, sillä ala kehittyy kovaa vauhtia. Vielä vuosi sitten ei esimerkiksi tiedetty koko iPad-laitteesta mitään ja nyt siinäkin julkaistaan lehtiä, mikä kertoo siitä, että muutokset ovat nopeita. Ipad ja muut tabletit eli sormitietokoneet ovat vielä pientä, mutta niiden suosion uskotaan nousevan. Lehdistöissä onkin oltava koko ajan varpaillaan sen suhteen, mitä ihmiset haluavat. Koko ajan on palloteltava sillä, mitä tulevaisuudessa tapahtuu. (Salovaara 2011.)

Sanomalehdille on rankimmissa ennustuksissa annettu noin 10–15 vuotta aikaa siirtää toimintansa digitaaliseksi, koska ainakin muutamat ennustajat uskovat printtimedian hiljalleen kuolevan. Jos tätä digitaalista siirtymää ja muutostyötä ei tehdä, sanomalehdet saattavat syyllistyä itsemurhaan. Suomessa levikkien lasku on ollut sen verran loivaa, että täällä uskotaan vielä olevan hyvin aikaa muutoksen tekemiseen. (Vehkoo 2011, 200–202.)

Tuomiopäivän julistaminen printtimedialle on kuitenkin vielä ennenaikaista, sillä varmuutta siitä ei vielä ole, vaikka ala elää kovassa murroksessa. On kuitenkin hyvä muistaa, että television piti monen ennustajan mukaan tappaa radiokanavat, mutta toisin kävi. Suomessa ja maailmalla on edelleen useita menestyviä radiokanavia. Sanomalehtien kuolemaa ei siis kannata vielä varmuudella painaa paperille. Tai digilehteen.

Verkkjournalismin suhteen on kuitenkin jo joitakin melko varmoja kehityspolkuja hahmottumassa. Esimerkiksi videoiden merkityksen uskotaan kasvavan merkittävästi verkkolehdistä. Syynä tähän on erityisesti se, että videot kiinnostavat mainostajia. Liikkuva kuva palvelee myös lukijoita, joten videoiden yleistymiseen on helppo uskoa.

Videot ovat tulevaisuutta. Videoihin saadaan varmasti sponsoreita jatkossa. Lisäksi sisältöön liittyvä mainonta kasvaa. Esimerkiksi autojuttuihin tullaan myymään autojen mainoksia. Bannerimainonta on vielä pientä. (Kalliokoski 2011.)

Verkkolehtiin ei kaivata pitkiä videoita, sillä tehtyjen tutkimusten mukaan yleisö kyllästyy nopeasti, jos heille tarjotaan pitkäkestoisia klippejä. Verkkovideon enimmäispituuden on arvioitu olevan noin 1,5 minuuttia, mikä on samaa luokkaa tv-uutisissa nähtävien uutisjuttujen kanssa. Sen sijaan pelkkää puhuvaa päätä jaksetaan katsoa ainoastaan 30 sekuntia. (Mäenpää & Männistö 2009, 100–107.)

Videoiden lisäksi verkkolehtien uskotaan personoituvan jatkossa entistä enemmän. Personoinnilla tarkoitetaan sitä, että lukija voi muokata lehdestä näköisensä eli verkkolehti valikoisi näyttämäänsä sisältöä kunkin lukijan toiveiden mukaan. Näin syntyisi monia yksilöllisiä versioita samasta verkkolehdestä. Toistaiseksi personointi ei ole tehnyt läpimurtoa.

”Personointiin en ole toistaiseksi havainnut minkäänlaista menestystarinaa”, Aamulehden Roth sanoo.

Muutamien vuosien kuluttua yleisö saattaa vaatia mahdollisuutta luoda omia henkilökohtaisia verkkojulkaisuja. Lukijat voivat hyvin haluta muokata lehdestä omannäköisensä, mikä voi olla samalla hieman surullista, koska personointi ei altista muille asioille ja vaikutteille, jos lukija rajaa kaiken muun pois lukuun ottamatta niitä aiheita, jotka hän on valinnut. (Salovaara 2011.) Pelkkien urheilu-uutisten lukeminen ei antaisi hyvää kuvaa ympärillä olevan maailman tilasta.

Monessa verkkolehdessä on kokeiltu lisäksi ”user generated contentin” mahdollisuuksia eli suomeksi sanottuna eräänlaista kansalaisjournalismia. Esimerkiksi Turun Sanomat avasi syksyllä 2011 Turussa sijaitsevalle Port Arthur -nimiselle kaupunginosalle omat verkkosivunsa, joille haettiin kaupunginosan asukkaita tekemään sisältöä. Samalla sivuille toivotaan paikallisia yrityksiä mainostajiksi.

Samanlaisen käytännön uskotaan yleistyvän tulevaisuudessa, vaikka kansalaisjournalismi ei ole verkossa vielä osoittautunut menestystarinaksi. Suuria taloudellisia voittoja kansalaisjournalismilla ei ole vielä onnistuttu tekemään edes Yhdysvalloissa, vaikka siellä uusia ansaintalogiikkoja on etsitty raivoisesti. (Uskali 2011, 87–94.)

Aamulehden Seppo Roth korostaa, että user generated contentin kannalta hyvät käytännöt puuttuvat vielä mediapuolelta, mutta tilanne voi kuitenkin muuttua. Tiedotusvälineisiin ei ole toistaiseksi syntynyt samanlaista käytäntöä kuin esimerkiksi booking.com- tai amazon.com -sivustoille, joissa lukijat arvottavat esimerkiksi hotelleja tai kirjoja. Olennainen osa näitä palveluja on se, että joku on arvostellut hotellin, kirjan tai levyn, ja muut näkevät nämä arvostelut. Mediapuolella samanlaista käytäntöä esimerkiksi uutisten suhteen ei ole. (Roth 2011.)

Yksi hyvin merkittävä muutos lehdistössä voi olla iPadien sekä muiden sormitietokoneiden eli tablettien yleistyminen. Kehitys saattaa johtaa esimerkiksi siihen, että ihmiset seuraavat mediaa tulevaisuudessa pelkästään sormitietokoneiden välityksellä. Lehdistön kannalta tässä kehityksessä piilee paljon taloudellisia ja journalistisia mahdollisuuksia, koska lehden jakaminen sähköisesti tietokoneisiin on huomattavasti halvempaa kuin paperilehden jakaminen tuhansiin postilaatikoihin. Noin 60–70 prosenttia printtilehteen liittyvistä kustannuksista liittyy paperiin. Esimerkiksi New York Timesille maksaisi yhden vuoden jakelu- ja painokustannusten verran, jos lehti jakaisi 870 000 tilaajalleen ilmaiseksi Kindle -lukulaitteen. Journalistisesti lukulaitteet olisivat puolestaan paperilehteä

monipuolisempia, koska niissä voitaisiin yhdistää liikkuvaa kuvaa, ääntä sekä muuta multimediaa. (Vehkoo 2011, 215–216.)

Sanomalehtien kannalta on rohkaisevaa myös se, että Yhdysvalloissa iPadien kautta erityisesti nuoret, jotka eivät sanomalehtiä muuten tilaisi, ovat kiinnostuneet lehdistä, kun saavat ne luettaviksi tabletti-versioina. Näin tekniikan kehitys muokkaa median kulutusta. (Uskali 2011, 102–104.)

Turun Sanomatkin julkaisi syksyllä 2011 oman iPad -lehtensä, mutta siitä ei odoteta suurta taloudellista menestystä ainakaan heti aluksi. Suomessa sormitietokoneiden vallankumous on vasta alussa, joten iPad -lehti on ennen kaikkea imagokysymys. Sen tilausmäärät ovat sen verran pieniä, ettei siitä toistaiseksi saada kannattavaa liiketoimintaa. Aikakauslehdillä on tosin tavoite, jonka mukaan heidän tabletti -lehdet ovat kannattavia 2014. iPad -versio koostuu Turun Sanomissa printtilehden materiaalista. (Kalliokoski 2011.)

Lehdistössä seurataan varmasti kuumeisesti sitä, kuinka suosittuja eri valmistajien sormitietokoneista tulee, koska niihin tehtävistä sanomalehdistä on mahdollista pyytää tilaushintaa. Tähän vaikuttaa se, että sisältö on useimmiten sama printtilehden kanssa. Vuonna 2011 on kuitenkin vaikea nähdä sitä, kenen valmistajan laitteelle lehteä kannattaa valmistaa. Monet pyrkivätkin tekemään sellaisen tabletti-lehden, joka sopii monen eri valmistajan laitteisiin.

” Emme tule rakentamaan kaikkea Applen päälle. Niin ei saa tehdä. Se olisi hassua. Valmiudet on tehdä muillekin”, Helsingin Sanomien Paula Salovaara sanoo.

3.1 Uutiset tärkeimpiä

Kaikkein tärkein tekijä verkkolehden menestymisen kannalta on kuitenkin sen uutistarjonta. Uutiset ovat suosituinta sisältöä niin Turun Sanomissa, Aamulehdessä kuin Helsingin Sanomissa. Toimituksen kyky löytää ja kertoa napakoita uutisia on siis myös verkkomaailmassa menestyksen

edellytys. Hyvin tehdyt uutiset tuovat sivuille kävijöitä, jotka puolestaan kiinnostavat mainostajia.

Turun Sanomien ja Aamulehden kaltaisissa maakuntalehdissä paikallisuutisten merkitys korostuu, sillä paikalliset tapahtumat kiinnostavat näiden lehtien lukijoita myös verkossa eniten.

Kun Tampereen Hämeenkadulla räjähti pitseria, se oli todella valtava piikki kävijämäärissä, mutta esimerkiksi Osama bin Ladenin kuolema ei huimasti lisännyt liikennettä verkkolehdeissä. (Roth 2011.)

Suomalaiset sanomalehdet käyttävät verkkolehdeissään paljon Suomen Tietotoimiston toimittamia sähkeuutisia. Maakuntalehtien kannalta STT:n materiaalin vahva osuus tarjonnasta on sikäli ongelmallista, ettei STT yleensä tee juttuja paikallisista aiheista. Näin paikallisuutisten kirjoittaminen on oman toimituksen vastuulla. Ainakin Turun Sanomissa on kuitenkin päiviä, jolloin oma toimitus ei yksinkertaisesti ehdi tekemään lukuisia juttuja verkkolehden. Tilanne ei ole tavaton, sillä monet muutkin verkkolehdet ovat riippuvaisia uutistoimistojen tarjoamasta sisällöstä (Helle, 164, 2011).

Käytämme paljon STT:n materiaalia hyödyksi. Pitäisi tuottaa enemmän omaa materiaalia, mutta olisiko se kuitenkaan taloudellisesti kannattavaa, jos materiaalia tehdään pelkästään verkkoon? Turun Sanomien verkkolehden pitäisi olla varsinaissuomalaisten ensisijainen nettisivusto. Nyt se ei sitä aina ole. Valitettavasti. (Tervo 2011.)

Turun Sanomien verkkolehden kävijämäärät ovat huomattavasti pienemmät kuin samaa kokoluokkaa olevan Aamulehden. Verkkosivustojen kävijämääriä mittaavan TNS Metrixin mukaan Aamulehden verkkolehdeillä voi viikossa olla kävijöitä noin 240 000, mutta Turun Sanomien verkkolehdeillä on viikoittain noin 130 000 eri kävijää. Luvut tosin voivat vaihdella jopa kymmenillä tuhansilla eri viikkojen välillä. Turun Sanomien edelle ovat kiilanneet muun muassa selvästi pienemmät lehdet Kaleva ja Savon Sanomat. Turun Sanomissa riittää siis kehitettävää. (TNS Metrix 2011.)

Olemme asettaneet verkkotoimituksen oman tavoitteen 200 000 kävijään. Se on kova tavoite. Olemme nyt Savon Sanomien luokkaa, mutta meidän pitäisi päästä lähelle Aamulehden lukemia. (Tervo 2011.)

Tervon mainitsema 200 000 viikoittaisen kävijän tavoite on ainoastaan verkkotoimituksen oma tavoite. Muulle toimitukselle tästä tavoitteesta ei ole kerrottu, mikä saattaa olla osasy toivottua alhaisempiin tuloksiin. 200 000 kävijän tavoitteen saavuttamiseksi tarvittaisiin todennäköisesti koko toimituksen ponnisteluja.

Myös mainostulojen kannalta verkkolehden kävijämäärän kasvattaminen on tärkeitä. Turun Sanomien verkkoliiketoiminnasta vastaavan Miika Kalliokosken mukaan verkkomainonnan tuotot voivat tuplaantua 2011, kun lukuja vertaa vuoden 2010 tuottoon. Kova kasvu johtuu Kalliokosken mukaan siitä, ettei verkkomainontaan ole aiemmin satsattu paljoa. Kasvusta huolimatta verkkomyynti ei ole vielä sillä tasolla, missä se voisi olla, sillä Turun Sanomien verkkolehden lukijat eivät klikkaile tarpeeksi lehdessä olevia mainoksia. Näitä niin sanottuja näyttöjä eli mainosten katseluita ei ole onnistuttu luomaan yhtä paljon kuin on haluttu. Kävijämäärä ja näytöt kulkevat Kalliokosken mukaan käsi kädessä. Mitä enemmän kävijöitä, sitä enemmän näyttöjä. Nyt Turun Sanomissa on kuitenkin vinoutunut suhdeluku kävijämäärän ja näyttöjen suhteen, koska näyttöjä on liian vähän. Mainospuolellakin toivotaan enemmän paikallisia uutisia, koska mainostajia kiinnostavat Lounais-Suomessa asuvat ihmiset. (Kalliokoski 2011.)

” Erityisesti varsinaissuomalaiset kävijät ovat meidän kiikarissa. Lappeenrantalaiset eivät kiinnosta”, Kalliokoski sanoo.

Tulevaisuudessa Facebook ja muu sosiaalinen media voi toimia verkkolehden suurimpana sisäänheittäjänä, koska sosiaalisen median käyttö on kasvanut voimakkaasti. Vuonna 2011 on laskettu, että Facebook vie 9,9 prosenttia maailman internetajasta (Uskali 2011, 97). Onnistuneella Facebook-toiminnalla verkkolehti voikin lisätä liikennettä omilla sivuillaan, kunhan siellä on kiinnostavaa sisältöä tarjolla.

” Sanomalehden lukijaliikenne kasvaa erityisesti Facebookin kautta”, Aamulehden Seppo Roth uskoo.

Tämän ilmiön edellytys on tosin se, että verkkolehdestä pystytään tarjoamaan niin mielenkiintoisia uutisia, että lukijat jakavat niitä omilla sosiaalisissa verkostoissaan Facebookissa sekä muissa sosiaalisissa medioissa. Turun Sanomien kannalta tämä tarkoittaa sitä, että verkkoon pystyttävä toimittamaan enemmän paikallisia uutisia, koska juuri niillä lehti erottuu edukseen muista tiedotusvälineistä. Valtakunnallisia ja globaaleja aiheita on muillakin, mutta maakuntalehden lukijoita kiinnostavia Lounais-Suomea koskevia uutisia ei muilla juuri ole.

3.3 Kohti luksusta?

Yksi mahdollinen verkkolehtien kehityssuunta on se, että toimitukset tuottavat kahta erilaista verkkolehteä: ilmaista uutisvirta-sivustoa sekä parempaa sisältöä tarjoavaa, maksullista ”luksusversiota”. Ideana olisi se, että verkkolehden lukijat saataisiin tilaamaan lisää sisältöä samalla ansaintalogiikalla, jolla kaapelitelevisiokanavat toimivat.

Tässä voi olla samanlaista kehitystä edessä kuin tv-puolella. Esimerkiksi Eurosport on jättänyt ilmaiselle kanavalleen vähemmän suosittua urheilua ja maksullisella puolella on paras tarjonta. Ehkä verkkolehdissä voidaan menetellä samalla tavalla. Perussivusto voisi olla ilmainen ja kreemisivusto, jossa on paras materiaali, olisi maksullinen. Tämä on kyllä pitkän aikavälin kehitystä ja tämä menee ennustajahatun puoleiselle pohdinnalle. (Kalliokoski 2011.)

Maksullisten nettilehtien edellytyksenä on todella se, että ne tarjoavat riittävästi sellaista sisältöä, josta lukijat ovat valmiita maksamaan. Mainonta keskittyisi todennäköisesti edelleen ilmaiselle puolelle, koska sen kävijämäärät olisivat korkeammat. Ajan kanssa nämä kaksi verkkolehtiversiota saattaisivat luoda toimivan kokonaisuuden myös taloudellisessa mielessä. Televisiopuolella kehitys on kulkenut jo tähän suuntaan.

On hyvä miettiä, mitä urheilua enää tulee ilmaiseksi tv:stä. Ennen ilmaisilta kanavilta tuli paljon enemmän esimerkiksi jalkapalloa ja jääkiekkoa, jotka ovat suosittuja lajeja. (Kalliokoski 2011.)

Samalla toimituksissa joudutaan huomioimaan se, että verkkolehtiä ei enää lueta pelkästään tietokoneiden kautta. Verkkolehtien mobiilikäyttö voi ohittaa lehtien tietokonekäytön jo vuosina 2013–2014. Se on yksi trendi, joka saattaa tapahtua äkkiä. (Roth 2011.)

Muutos vaikuttaa erityisesti verkkolehtien tekniseen toteutukseen, sillä julkaisut on pystyttävä jo nyt lukemaan hyvin erilaisissa laitteissa. Muuten tekniikkaan liittyvät kustannukset kasvavat liian suuriksi.

Meidän on tehtävä sinne (mobiililaitteisiin) semmoiset sisällöt, että ne pystytään lukemaan, missä tahansa päätelaitteessa. Tuotantopäässä on hallittava prosessi automaattisesti niin, ettei jokaiseen helvetin päätelaitteeseen pakata sisältöä erikseen. (Roth 2011.)

Turun Sanomissa luksusversion synnyttäminen edellyttäisi ensin sitä, että nykyisen verkkolehden kävijämäärä kasvaisi, jotta luksusversiolla olisi aikanaan paljon potentiaalisia tilaajia. Kävijämäärän kasvu houkuttelisi jo tässä vaiheessa mainostajia ja sitä kautta rahaa verkkolehdelle. Kääntöpuolena satsaukselle on se, että jokin muu työn osa-alue jäisi vähemmälle huomiolle.

3.4 Yhteenveto Turun Sanomien näkökulmasta

Verkkolehtien tulevaisuutta on mahdotonta tarkasti ennustaa, mutta Turun Sanomissa kannattaa harkita paikallisten verkkouutisten määrän nostamista, jotta verkkolehti pärjäisi paremmin. Tämä edellyttäisi sitä, että verkkolehden tekemisestä tehtäisiin enemmän koko toimituksen asia, jotta paikallisia uutisia saataisiin enemmän verkkoon. Nykyisin Turun Sanomien verkkotoimitus tekee hyvää työtä, mutta sen resurssit eivät yksin riitä nostamaan lehteä seuraavalle tasolle. Verkkolehden tekemiseen pitäisi saada toimitusosastoja paremmin mukaan, jotta verkkoon saataisiin parempaa ja

Turun Sanomien lukijoita erityisesti kiinnostavaa sisältöä. Näin myös mainostajien kiinnostus verkkolehteä kohtaan kasvaisi.

Samalla lehden markkinointia Facebookissa kannattaa jatkaa ja satsata myös videoiden tarjoamiseen verkkolehdessä, mikäli mainostajat videoiden perään kyselevät. Nämä toimenpiteet eivät tuottaisi nopeasti voittoa, mutta olisivat avuksi tulevaisuudessa, jos esimerkiksi maksullinen verkkolehti joskus syntyy.

Sormitietokoneiden eli tablettien suosion kehitystä on myös Turun Sanomissa seurattava herkeämättä, koska niihin liittyy paljon mahdollisuuksia tulevaisuudessa. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, että printtilehti pysyy laadukkaana, koska se on vielä monen vuoden ajan journalistisesti ja taloudellisesti tärkein julkaisu. Sormitietokoneiden mahdollinen yleistyminen voi johtaa kuitenkin siihen, että sanomalehtiä luetaan jatkossa juuri niiden välityksellä. Toimituksen työn kannalta tämä tarkoittaisi sitä, että juttuja voitaisiin julkaista sitä mukaa, kun niitä saadaan valmiiksi. Enää ei tarvitsisi odottaa, että lehti saadaan painettua ja jaettua lukijoille, koska tieto siirtyisi sekunneissa toimituksesta lukijoille. Tämä puolestaan muuttaisi toimituksen työrytmiä huomattavasti, koska deadline olisi koko ajan päällä. Työn mahdollinen muuttuminen tapahtuisi tosin hitaasti. Verkkolehden toimittamisella voidaan kuitenkin jo nyt harjoitella sitä, minkälaista työ olisi siinä tapauksessa, jos printtilehti siirtyisi täysin digitaaliseksi.

4. VERKKOLEHTI LISÄÄ JOURNALISTIN TYÖMÄÄRÄÄ

Rajalliset resurssit tekevät verkkolehden kehittämisestä vaikeata, koska verkkolehden sisällön toimittaminen lisää kiirettä jo entuudestaan kiireellisissä toimituksissa. Entistä kovempi kiire voi kuitenkin aiheuttaa sen, että juttujen laatu kärsii, kun niiden määrä kasvaa. Vaarana on, että journalismin syvällisyys ja lähdekritiikki kärsivät, kun toimittajat joutuvat tekemään entistä enemmän juttuja entistä lyhyemmässä ajassa. Verkossa deadline on koko ajan, joten juttujen näkökulmien hiomiseen ei verkkojuttujen osalta ole paljon aikaa. (Helle 2011, 177.)

Toimitustyön muutosta väitöskirjassaan tutkinut Merja Helle toteaa käynnissä olevan muutoksen koskettavan jopa toimittajien ammatti-identiteettiä, koska toimittajien työtehtävät lisääntyvät verkkojournalismin tekemisen myötä (Helle 2011, 159–177). Työtehtävät lisääntyvät, koska verkkolehtiin tehdään yhä enemmän juttuja. Samalla sanomalehtitoimittajilta voidaan kuitenkin vaatia useamman välineen hallitsemista, sillä verkossa käytetään myös videoita sekä ääntä. Tulevaisuus ja ehkä jo nykyisyyskin näyttää siltä, että ei ole enää olemassa lehti-, radio- ja tv-toimittajia. On enää toimittajia, jotka tekevät juttuja useisiin eri välineisiin Verkon monipuolisuuden takia myös lehdistössä on otettava haltuun tv- ja mahdollisesti myös radiojuttujen tekeminen. Tulevaisuudessa uutisen sisältö voi määritellä sen, kerrotaanko se yleisölle tekstin, liikkuvan kuvan vai äänen välityksellä. (Mäenpää & Männistö 2009, 100–107.)

Lisäksi sanomalehden toimittaminen on viime vuosikymmeninä tullut entistä kiireisemmäksi ilman verkkopuoltakin. Tehtyjen arvioiden mukaan lehtitoimittajat täyttävät noin kolme kertaa suuremman tilan lehdissä kuin vuonna 1985 (Davies 2008).

Lisääntynyt kiire on aiheuttanut puolestaan sen, että toimittajat käyttävät entistä enemmän samoja lähteitä työssään, ja verkkojournalismin tekeminen muistuttaa liukuhihnatyötä, jossa on tarkoitus saada tuote vain mahdollisimman nopeasti ulos. Journalismien osalta kehitys on johtamassa

siihen, että juttujen määrä kasvaa, mutta syvällisyys ja lähdekritiikki vähenevät. (Helle 2011, 164–177.)

Töiden lisääntyminen voi pahimmillaan aiheuttaa sen, ettei toimitus kykene tekemään sekä sen vanhoja että uusia töitä. Ilmiö herättää väkisinkin seuraavan kysymyksen: Riittävätkö lehdistön resurssit enää toimimaan vallan vahtikoirana ja neljäntenä valtiomahtina? (Uskali 2011, 77.)

Turun Sanomissa sekä monissa muissakin tiedotusvälineissä tämä ilmiö johtaa siihen, että töitä on priorisoitava entistä enemmän.

Ainakin meidän talossa töiden lisääntyminen tarkoittaisi sitä, että pitää linjata se, mitä tehdään ja mitä ei. Töitä on priorisoitava. Nykyään ei pystytä töitä lisäämään ilman, että jotakin jätetään pois. (Hyytiäinen 2011.)

Työmäärän lisääntymistä pelätään muissakin toimituksissa. Aamulehden Seppo Roth otaksuu, että verkkolehden tekeminen saattaa aiheuttaa edelleen ääneen lausumatonta pelkoa, mutta paljon vähemmän kuin esimerkiksi viisi vuotta sitten. Silloin verkkojournalismi oli Rothin mukaan suunnilleen ay-asia, kun toimittaja ei voinut tehdä verkkopätkää omasta lehtijutustaan. (Roth 2011.)

”Verkkolehti lisää kyllä työmäärää. Ei siitä pääse mihinkään”, Seppo Roth sanoo.

4.1 Lisäarvoa saatava

Verkkojournalismi ja erityisesti verkko itsessään aiheuttavat sen, että ihmiset pääsevät nettiyhteyden avulla käsiksi valtavaan määrään tietoa. Suuri osa tästä tiedosta on sellaista, johon journalisteilla on aikaisemmin ollut etuoikeus. Esimerkiksi julkishallinnon esityslistat ja pöytäkirjat ovat nyt helposti saatavilla netissä. Aiemmin suuren yleisön oli huomattavasti hankalampi saada esityslistoja paperiversiona, joita toimittajat kuitenkin pystyivät helposti työpaikoilleen tilaamaan. Samoin monet yritykset,

yhdistykset ja muut organisaatiot tarjoavat nettisivuillaan tietoa, joka on ollut vielä 1990-luvun alussa huomattavasti vaikeammin saavutettavissa suurelle yleisölle.

Uutistoimisto Reutersin koulutusinstituutin tutkimusjohtaja Robert Picard on provosoivasti todennut journalistisen työn todellisen arvon olevan lähellä nollaa, koska tieto on kaikkien saatavilla ja toimittajat vain keräävät sitä (Picard 2009). Picardin mukaan käsillä oleva median murros on johtanut siihen, että kaikilla tiedotusvälineillä on samat lähteet ja näkökulmat juttuihinsa, koska toimittajista on tehty tehdastyöläisiä, jotka tekevät kiireen takia liukuhihnatyötä. Tämän takia journalistien tuotoksista tulee samanlaisia, eikä niissä ole merkittävää lisäarvoa netin ansiosta kaikkien saatavilla oleviin alkuperäisiin lähteisiin verrattuna. Picardin mukaan journalistien olisi löydettävä työlleen uutta taloudellista arvoa, jotta yleisö on valmis taas maksamaan siitä. (Picard, 2009.)

Picardin väite on kärjistetty ja provosoiva eikä se tee oikeutta journalisteille. Journalistin työn arvo ei synny pelkästään tiedon keräämisestä. Myös tiedon jäsentäminen, arvottaminen sekä selkeä, terävä ja oivaltava kerronta luovat journalismiin arvoa, jota suuri yleisö tarvitsee. Informaatiota on maailmalla tarjolla niin paljon, että jonkun pitää jäsentää maailman tapahtumia ja ilmiöitä ja kertoa niistä yleisölle selkokielellä. Näin voidaan sanoa, että journalisteille ja heidän työlleen on edelleen käyttöä.

Picardin provosointi osuu sikäli maaliinsa, että varsinkaan lehtijournalismille ei voi povata kovin hyvää tulevaisuutta, jos toimittajilla ei ole aikaa tehdä syvällistä ja lähdekriittistä journalismia. Ilmaiseksi tarjottavan verkkojournalismin kriteerit ovat varmasti löyhemmät, mutta toisaalta verkkojournalismilla ei toistaiseksi tehdä rahaa. Näyttääkin siltä, että verkkojournalismin laatua on kehitettävä, jotta siitä ehkä joskus maksetaan. Hutiloiden tehdyllä työllä ei todennäköisesti pystytä millään alalla menestymään.

Kehittämistyötä on kuitenkin ollut viime vuosina vaikeata tehdä, koska taloudelliset ajat ovat olleet heikot. Taantuman takia kustantajat ovat vähentäneet työntekijöiden määrää toimituksissa, mikä on osaltaan vaikeuttanut verkkolehden aiheuttamien lisätöiden hoitamista. Suomalaisista toimituksista irtisanottiin vuonna 2009 yhteensä 194 journalistia ja yli sata otti vapaaehtoisen irtisanomispaketin. Näin tiedotusvälineissä on päätetty vastata journalismin murrokseen: tehostetaan toimintaa vähentämällä väkeä. Samalla tavalla on aiempina vuosina menetelty Yhdysvalloissa, joissa vähennykset ovat lopulta johtaneet monien sanomalehtien tuhoon, kun ne eivät ole enää pystyneet entistä pienemmällä työntekijämäärällä tyydyttämään lukijoiden laatuvaatimuksia. (Vehkoo 2011, 29–35.)

Yksi mielenkiintoinen yksityiskohta verkkojournalismista on se, että sen on todettu olevan niin sanottu alempiarvoinen tuote (inferior good), jonka menekki kasvaa hieman taloudellisesti huonompina aikoina. Alempiarvoisella tuotteella tarkoitetaan sellaista kauppatavaraa, jonka menekki kasvaa silloin, kun ihmisillä on vähemmän rahaa pantavana kulutukseen. Verkkjournalismin on todettu olevan tällainen tuote, jonka menekki kasvaa laman tai taantuman aikana ja jonka menekki laskee noususuhdanteessa. Vastaavasti printtijournalismi luokitellaan niin sanotuksi normaaliksi tuotteeksi, jota ostetaan enemmän taloudellisesti hyvinä aikoina. Verkkjournalismia voidaan verrata pikaruokaan, jota myös ostetaan enemmän taloudellisesti heikkoina aikoina. (Chyi & Yang 2009, 594–600.)

Näin verkkojournalismille olisi taantuman aikana entistä enemmän kysyntää, mutta samalla sen kehittämiseen käytettävissä olevat resurssit pienenevät. On myös mahdollista, että verkkolehti kannibalisoisi eli syö printtilehden levikkiä erityisesti taloudellisesti heikompina aikoina.

Nousu- ja laskusuhdanteiden vaihtelut eivät kuitenkaan vaikuta verkko- ja printtijournalismin kulutukseen ratkaisevasti, sillä niiden lisäksi monet muutkin tekijät vaikuttavat levikkeihin ja kävijämääriin. Yhtenä

esimerkkinä tästä voi pitää iPad -laitteiden tuloa markkinoille taloudellisesti epävarmoina aikoina. Yhdysvalloissa iPadit ovat lisänneet sanomalehtien lukemista, mikä on kuitenkin samalla vähentänyt painetun median käyttöä, koska iPadin omistajat ovat lukeneet sanomalehtensä laitteensa avulla. (Uskali 2011, 102–104.)

4.2 Yhteenveto Turun Sanomien näkökulmasta

Journalistisen työn tärkeimmäksi kriteeriksi nousee niin verkko- kuin printtilehdissäkin laatu. Jos työn laatu on tarpeeksi hyvää, ihmiset ovat valmiita siitä maksamaan. Huonoa journalismia ei puolestaan kohta suostuta vilkaisemaan enää edes netissä, joka luonteensa takia keskittyy nopeaan ja hieman pinnallisempaan uutiskerrontaan.

Tämän takia kiirettä ja työmäärän lisääntymistä ei voida ohittaa myöskään Turun Sanomissa, kun puhutaan verkkojournalismiin satsaamisesta. On selvää, ettei verkkoon voida satsata enempää, ellei jostakin muusta työstä karsita. Tästä puolestaan seuraa vaikea valinta: Mistä karsitaan vai karsitaanko mistään? Vai kärsiikö printtilehden laatu liikaa, jos jotakin karsitaan? On myös mahdollista pysyä nykytilanteessa, mikä ei aiheuttaisi luopumisen tuskaa.

Turun Sanomien verkkolehden kävijämäärät ovat niiden hyvästä noususta huolimatta sen verran alhaisia verrattuna muihin samaa kokoluokkaa oleviin sanomalehtiin, että jotakin olisi syytä tehdä. Perusteena tähän on alalle ennustettu muutos. Jos printtilehden levikki jatkaa laskua vielä pitkään, on keksittävä muita tulolähteitä. Näitä tulolähteitä syntyy todennäköisesti ainoastaan digitaalisen sisällön avulla, joten tämän sisällön tuottamista on parannettava. Ensimmäiseksi askeleeksi voitaisiin ottaa Turun Sanomien verkkolehden viikoittaisen kävijämäärän nostaminen yli 200 000 kävijään. Tätä tavoitetta ei saavuteta, ellei verkkolehden juttujen määrää ja laatua pystytä parantamaan. Toimituksessa onkin tarkoin mietittävä, pystytäänkö tämä tekemään ilman, että printtilehden laatu kärsii.

5. MITEN VERKKOLEHTEÄ VOISI TOIMITTAA TOISIN

Verkkolehden toimittamisessa on eri sanomalehtien välillä pieniä eroja. Vertailen seuraavassa sitä, miten Turun Sanomat, Aamulehti ja Helsingin Sanomat verkkolehtiään pyörittävät. Vertailun avulla pyrin selvittämään, voidaanko Turun Sanomissa oppia jotakin näiltä kahdelta muulta lehdeltä.

Turun Sanomissa on yhteensä 4,5 verkkotoimittajaa, joista kaksi on päivävuorossa, yksi iltavuorossa ja yksi vapaalla (yksi osa-aikaeläkkeellä). Pyydettyessä sanomalehden toimitusosastot tekevät verkkolehteen juttuja. Aina koko toimituksen yhteisessä aamupalaverissa käydään läpi, mistä aiheista voitaisiin tehdä verkkojuttuja. Verkkotoimituksessa tehdään juttuja lisäksi tiedotteiden perusteella. Muun muassa poliisitiedotteista tehdään verkkoon paljon juttuja. (Tervo 2011.)

Aamulehdessä verkkotoimituksen rakenne on melko samanlainen, sillä verkkotoimittajia on neljä ja yksi määräaikainen webmaster eli tekninen kehityspäällikkö. Turun Sanomiin verrattuna eroa on kuitenkin siinä, että lehden toimitusosastot tekevät verkkojuttuja ilman erillistä pyyntöä. (Roth 2011.)

Suomen suurimmassa sanomalehdessä Helsingin Sanomissa on enemmän työvoimaa myös verkkotoimituksen puolella. Helsingin Sanomien onlinedeskiin kuuluu uutispäällikkö sekä kuusi toimittajaa, jotka tekevät arkisin vuorotyötä kello 5.30–1.30. Lisäksi sanomalehden toimituksesta tulee vuorollaan yksi toimittaja verkkolehteen kiertoon päivittäin. Tämän lisäksi eri osastoilla tehdään verkkovuoroja, mikä on tosin vaihtelevaa, ei säännöllistä. Eri osastoilla on lisäksi verkkovastaava ja sanomalehden toimittajat tekevät jokaisella osastolla verkkojuttuja lehtijuttujensa perusteella. Tämä on osaltaan tuonut verkkolehteä tutuiksi lehtitoimittajille ja selkiyttänyt vastuuta verkkojournalismin tekemiseen. (Salovaara 2011.)

Helsingin Sanomien ja Aamulehden toimintatavat eroavat Turun Sanomista erityisesti siinä, että ensiksi mainittujen lehtien toimitusosastot osallistuvat enemmän verkkolehden toimittamiseen kuin Turun Sanomien osastot.

Turun Sanomissa voitaisiinkin harkita sitä, onko jokaisella osastolle mahdollista perustaa verkkovastaavan kiertävä vuoro, jotta verkkojournalismin tekemisestä tulisi enemmän säättö kuin poikkeus koko lehdessä. Verkkovuoroa voitaisiin osastoilla tehdä silloin, kun aikaa printtilehden tekemiseltä jää jäljelle. Se on tosin eri asia, onko tällaista aikaa olemassa. Verkkojuttuja tehdään toki jo nyt osastoilla merkittävästi, mutta verkkovastaavan avulla juttujen määrää ja ennen kaikkea laatua voitaisiin parantaa.

Tarkemmin sanottuna verkkolehden toimittaminen vaatii onnistunutta organisointia. Jos verkkovastaavan vuoron tekeminen ei onnistu, työtä olisi pystyttävä järjestelemään jollakin toisella tavalla. Verkkolehdet lisäävät sanomalehtien toimitusten työmäärää, joten niiden onnistunut toimittaminen on uusi ja kova haaste työnjohdolle. Sekä Aamulehden Seppo Roth että Helsingin Sanomien Paula Salovaara korostavat organisoinnin merkitystä.

Millään hurskaalla toiveella se (työmäärän lisääminen) ei suju. Tämän pitää hoitua työn organisoinnin kautta. Työt hoituvat esimerkiksi määrättyllä verkkovastaavavuorolla. On oltava määrätty verkkovuoro. Vastuuta voi jakaa myös uutistoimituksen iltavuorolle tai iltauutispäällikölle. On selkeästi määrättävä, että tänä aikana tässä tehtävässä keskitytään verkkoon. (Roth 2011.)

Vastuuta on erityisesti niillä esimiehillä, jotka jakavat töitä toimituksessa.

Viisaiden esimiesten on annettava kohtuullinen määrä työtä. Esimiesten on annettava tarpeeksi aikaa, jotta syntyy kunnollista jälkeä. (Salovaara 2011.)

5.1 Muutosten tekeminen on vaikeata

Muutosten toteutuminen toimituksissa ei ole itsestään selvää, koska journalistien on kiireen keskellä vaikeata satsata verkkojournalismin tekemiseen. Ongelmia on monenlaisia.

Haastattelin syksyllä 2010 viittä Turun Sanomien toimittajaa selvittääkseni muun muassa sitä, miten toimittajat suhtautuvat verkkojournalismin tekemiseen. Haastattelujen perusteella selvisi muun muassa se, etteivät printtilehden toimittajat tee juuri koskaan oma-aloitteisesti juttuja verkkolehteen, koska se koetaan palkattomaksi lisätyöksi.

Kysyin haastateltavilta lisäksi sitä, miten he suhtautuvat verkkolehteen menevien sähkeiden ja juttujen tekemiseen. Vastaukset olivat kaikki samanlaisia: Verkkolehteen tehdään juttu silloin, jos verkkotoimitus erikseen pyytää sen tekemään. Muussa tapauksessa nettilehteä ei juuri mietitä. Kyseisen ilmiön takia on hyvin mahdollista, etteivät verkkojournalismin toimittamisen hienoudet ole toimituksessa nykyisin kaikkien tiedossa, joten voisi olla hyvä, jos koko toimitukselle kerrottaisiin enemmän siitä, mitä heidän halutaan verkkoon tekevän.

Eräs haastateltava korosti juuri sitä, että hänelle oli jäänyt epäselväksi se, mitä toimittajilta verkkolehden suhteen odotetaan.

Haluaisin, että verkkolehden tavoitteista juteltaisiin toimituksessa enemmän. Haluaisin selkeästi tietää, mitä meiltä odotetaan sen suhteen. Vapaaehtoisesti lisätyötä ei haeta, toimittaja Jonna Lankinen sanoi.

Juttujen kirjoittamista verkkolehteen ei vastustettu, mutta se koettiin haastatteluissa hieman vaivalloiseksi lisätyöksi. Syy tähän on se, että verkkolehteen halutaan useimmiten isoja, räväköitä uutisia, joiden työstäminen vaatii muutenkin paljon aikaa ja vaivaa.

” Verkkolehti on lisännyt työtä juuri sellaisina hetkinä, jolloin on muutenkin todella kova kiire”, toimittaja Jari Heino totesi.

Tämä ongelma voisi poistua, jos osastoille pystytään perustamaan verkkovastaavan vuoro. Verkkovuorossa oleva toimittaja pystyisi auttamaan ison uutisen parissa työskentelevää kollegaa huolehtimalla verkkosähkeen ja -jutun tekemisestä. Näin printtilehteen juttua tekevä toimittaja saisi enemmän työrauhaa, mikä todennäköisesti lisäisi työn laatua.

Suuria työehdollisia esteitä kiertävän verkkovuoron perustamiselle ei pitäisi olla. Verkkovuoro olisi lähinnä neuvottelukysymys, koska taloudellista vaikutusta sillä ei todennäköisesti olisi, koska erikoisosastoilla maksetaan jo entuudestaan palkkaa korkeamman 2B-palkkaryhmän mukaan. Ainoa uudistusta rajoittava tekijä vaikuttaa olevan se, onko toimitusosastoilla aikaa tehdä verkkovuoroa. Nykyisinkään ei ole määritelty sitä, missä tapauksessa sähke tehdään, joten on vaikea tietää, olisiko verkkovuorolle aikaa. Muutoksesta olisikin keskusteltava toimitusosastojen kanssa, jotta selviäisi, olisiko sen tekeminen mahdollista. (Hyytiäinen 2011.)

Nykyään verkkojournalismin tekemisestä on pystytty entistä paremmin sopimaan työntekijöiden ja työnantajan välillä. Asiaa on todennäköisesti auttanut se, että verkkojournalismi koetaan tulevaisuuden kannalta tärkeäksi kehityskohteeksi. Turun Sanomissa muutokset ovat koskeneet erityisesti uutistoimitusta. Työehtosopimuksen mukaan omasta jutusta kuuluu nykyisin tehdä verkkosähke. Uutistoimitus tekee muitakin verkkojuttuja ja sen takia heidän palkkaryhmänsä on nostettu 2A:sta 2B:hen. Tämä tehtiin osittain kasvaneen työmäärän takia. On katsottu, että se tarvitsee kovempaa ammattitaitoa. (Hyytiäinen 2011.)

Myös pääluottamusmies Hyytiäinen korostaa sitä, että Turun Sanomien toimittajille pitäisi selkeämmin kertoa siitä, mitä heiltä odotetaan.

Verkkotekeminen on ollut poukkoilevaa. Välillä on tarvinnut itse lähettää ja välillä verkkotoimitus tekee. Ohjeiden pitäisi olla työekonomisesti järkevät. Niiden olisi oltava hirveän selkeät. Monet toimittajat sanovat, että tekisivät verkkojuttuja, mutteivät tiedä miten, kun on kahdenlaisia ohjeita. (Hyytiäinen 2011.)

Toimittajien kuunteleminen onkin muutosprosessissa tärkeätä, jotta ei käy niin, että työmäärä kasvaa kohtuuttomaksi. Liian suuret paineet aiheuttaisivat sen, että journalismin laatu kärsisi ja työntekijät uupuisivat. Toimituksissa pitääkin pystyä sopimaan, mitä tehdään ja mitä ei.

Töissä tehdään töitä. Sitten on osattava sanoa ei, jos on liikaa töitä. Viisaiden esimiesten on annettava kohtuullinen määrä työtä. En kyllä väheksy tätä työmäärän kasvamiseen liittyvää pelkoa. Tämä (verkkjournalismi) on uusi asia, jota on opeteltava, mutta toimittajan ammattiin on sisään kirjoitettu, että muutoksia tapahtuu. (Salovaara 2011.)

5.2 Mistä saisi verkkolehdele lisää aikaa?

Selvitin Turun Sanomissa tekemissäni haastatteluissa myös sitä, mikä vie liikaa toimittajien aikaa. Verkkjournalismin tekeminen olisi toimittajille helpompaa, jos heillä olisi siihen enemmän aikaa käytettävissä. Tämän takia yritin selvittää, mistä aikaa voitaisiin saada lisää. Yritin etsiä erityisesti turhia aikasyöppöjä, jotka muutenkin haittaavat työntekoa.

Haastattelemi toimittajat olivat hyvin turhautuneita esimerkiksi siihen, että heidän tarvitsee joskus odottaa todella kauan valokuvien tai grafiikan ilmestymistä toimitusjärjestelmään. Kaikki haastateltavat totesivat, että ovat muutamina kertoina joutuneet jäämään jopa ylitöihin sen takia, koska järjestelmään tulossa olevan valokuvan kuvatekstit oli vielä tehtävä tai grafiikka tarkistettava. Tämä korostui haastatteluissa pahimmaksi aikasyöpöksi.

Myös valokuvaajan varaaminen juttukeikalle on joskus ollut työlästä, jos kuvaajilla on ollut paljon töitä. Joinakin päivinä toimituksissa käy niin, että kuvauskeikkoja on paljon enemmän kuin valokuvaajat ehtivät tehdä, mikä aiheuttaa väistämättä viivettä kuvauskeikkojen tekemiseen ja sitä kautta kuvien valmistumiseen. Tämä vaikuttaa myös verkkolehden toimittamiseen, koska kuvia tarvitaan myös verkkoon.

” Kuvaajan anelu on ollut joskus raskasta ja erityisesti valokuvien odottaminen on ongelmallista”, toimittaja Ulla Mattsson totesi.

Ongelma ei ole uusi ja se on toimituksessa tiedostettu aikaisemminkin. Toimivaa käytäntöä ei ole kuitenkaan löydetty helpottamaan työtä. Ongelmana on se, että valokuvaajat ja graafikot tekevät useita kuvia samanaikaisesti ja usein kuvat valmistuvat vasta myöhään iltapäivällä tai illalla. Toimittajan olisi kuitenkin hyvä nähdä kuvat mahdollisimman ajoissa, jotta kuvatekstien ja otsikoiden tekeminen helpottuisi. On tärkeätä, että jutun otsikko ja kuva täydentävät toisiaan.

Joskus toimittaja ja kuvaaja ehtivät sopimaan, mitä kuvaa käytetään, jolloin toimittaja voi tehdä ennakkoon kuvatekstit, vaikka kuva ei järjestelmässä olisi. Tämä ei ole kuitenkaan levinnyt vielä käytännöksi. On myös esitetty sellaisen teknisen uudistuksen tekemistä, jonka avulla toimittajat näkisivät käsittelyssä olevat kuvat jo aiemmin kuin ne päivittyvät järjestelmään. Mikäli tästä ongelmasta päästäisiin eroon, toimittajille ja kuvaajille järjestyisi hieman enemmän tehokasta työaikaa, minkä he voisivat käyttää esimerkiksi verkkojuttujen tekemiseen tai uusien, hienojen juttuideoiden keksimiseen.

Kolme viidestä haastattelemistani toimittajista koki lisäksi, että juttujen viimeistely vie heiltä liian paljon aikaa. Syynä tähän on lähinnä sisäinen perfektionismi, jonka takia lopputulokseen ei olla oikein koskaan tyytyväisiä. Printtilehden juttujen loputtamasta hiomisesta seuraa helposti se, ettei verkkolehden osuutta ehditä miettimään lainkaan.

Viimeistely vie joskus tuhottoman paljon aikaa. Raakateksti syntyy nopeasti, mutta varsinkin isojen reppareiden kanssa jää hiomaan kieltä pitkään, mikä ei välttämättä edes paranna lopputulosta, toimittaja Elina Malkamäki mietti.

Kaikki eivät viimeistelyyn kiinnitä yhtä paljon huomiota, mikä voi myös olla huono asia, sillä viimeistelyvaiheessa jutut kuitenkin yleensä paranevat.

”Viimeistelyni on aika huoletonta. Esimerkiksi juttujen tiivistäminen on työlästä”, toimittaja Jari Heino kertoi.

Viimeistelyvaiheen ongelmia voitaisiin mielestäni helpottaa vanhalla ja yksinkertaisella ratkaisulla. Toimituksessa voitaisiin elvyttää vanha tapa, jonka mukaan juttu annetaan kollegan luettavaksi ennen kuin se lähetetään eteenpäin. Lukemisen jälkeen kollega antaa palautetta siitä, mitä jutulle kannattaisi tehdä. Näin juttua tekevä toimittaja saisi selkeän käsityksen siitä, mitä kannattaisi vielä viimeistellä. Samalla aikaa todennäköisesti säästyisi esimerkiksi verkkosähkeen tekemistä varten.

Tämä sama käytäntö paikkaisi myös hieman palautepulaa, jota toimituksessa aavistuksen verran koetaan. Kaikki haastatteleman toimittajat kokivat, ettei juttujen sisällöstä saada tarpeeksi palautetta. Toimituksen johto käy päivittäin lehden kyllä läpi ja antaa palautetta, mutta kaikista jutuista ei päivittäisessä palautteessa ymmärrettävästi ehditä mainita.

Kollegan jutusta ennakkoon antama palaute olisi ainakin pieni apu tähän tyhjiöön. Palautteen antaminen yhdestä jutusta ei kestäisi kauaa, joten tämän ennakkopalautteen toteuttaminen on mahdollista, vaikka resurssit ovat niukat. Palautteen kautta viimeistelyvaiheesta voisi säästyä hieman aikaa verkkolehdele.

Muita merkittäviä ongelmia tai aikasyöppöjä ei haastatteluissa tullut ilmi.

Tekemäni haastattelut tukevat sitä johtopäätöstä, jonka mukaan Turun Sanomissa olisi keskusteltava enemmän siitä, mitä verkkolehdeltä halutaan ja selvitettävä toimittajille, mitä heiltä sen suhteen odotetaan. Toimituksessa olisi löydettävä sellaisia keinoja, joiden avulla verkkojuttujen tekeminen ei enää tuntuisi palkattomalta lisätyöltä. Esimerkiksi Helsingin Sanomien käytäntö, jonka mukaan toimitusosastoilla olisi omat verkkovastaavat, olisi kokeilemisen arvoinen. Verkkovastaavan vuoro voisi olla kiertävä, jotta kukaan ei tekisi sitä pitkiä aikoja. Lisäksi vastaavalle ei annettaisi hirveästi muita töitä, jotta hänelle jäisi aikaa verkkojuttujen tekemiseen.

Turun Sanomissa on lisäksi edelleen yritettävä löytää keinoja valokuvien ja grafiikan käsittelyn joustavuuteen, jotta kuvituksen pullonkaulasta päästään

eroon. Olisi tärkeätä, että aiheesta keskusteltaisiin jatkossa, jotta joku keksisi keinon, miten ongelma voidaan korjata. Ongelma ei ole valtava, mutta se voidaan kokea hyvin turhauttavaksi ja aikaa vieväksi.

Lisäksi vuorovaikutuksen ja keskustelun lisääminen toimituksen sisällä olisi tärkeätä epäkohtien korjaamiseksi. Oman jutun antaminen kollegan luettavaksi on vain pieni teko, mutta se varmasti lisäisi laajasti toteutettuna vuorovaikutusta ja keskustelua toimituksessa, mikä edesauttaisi toimittajien kehittymistä, juttujen paranemista ja mahdollisesti myös työilmapiirin paranemista. Työssä tapahtuva oppiminen on pitkälti toisilta oppimista tai ongelmien ratkomista yhdessä. Työyhteisössä luottamus syntyy lisäksi parhaiten vuorovaikutuksen kautta. (Vähämäki 2008, 206–213.)

5.3 Ideapalsta toi vuorovaikutusta

Perustin keväällä 2011 Turun Sanomien toimitusjärjestelmään ideapalstan, jossa kysyttiin parannusehdotuksia erityisesti verkkolehden kehittämiseen sekä työhyvinvoinnin parantamiseen. Kysyin verkkolehden kehittämisen ohella parannusehdotuksia siihen, miten töissä olisi mukavampaa, koska työpaikan viihtyvyyden parantaminen palvelisi myös verkkolehden kehitystyötä.

Ideapalsta oli koko toimituksen nähtävillä kahden kuukauden ajan siten, että kaikki näkivät palstalle kirjatut ideat. Ideoita tuli yhteensä 28 kappaletta. Ensimmäisen kuukauden jälkeen ideoiden ilmestymistahti hidastui merkittävästi, joten en pitänyt palstan pidempää elinikää tarpeellisena. Kokeilulla halusin selvittää, kuinka hyvin yhdessä ideointi toimii Turun Sanomien toimituksessa. Toimituksessa koettiin, että ideapalsta oli melko hyvä käytäntö ja sitä voidaan hyödyntää myöhemmin muissa kehityshankkeissa.

Verkkolehden osalta muutamat ideat käsittelivät vuorovaikutusta lukijoiden kanssa. Muutamissa ideoissa kaivattiin sitä, että toimittajat keskustelisivat enemmän lukijoiden kautta, mikä on verkkolehdessä hyvin mahdollista.

Verkkolehteen enemmän vuorovaikutteisuutta, sitä ei printissä voi samalla lailla toteuttaa. Voisivatko (haluaisivatko?) toimittajat -tavalla tai toisella osallistua enemmän keskusteluun lukijoiden kanssa, yhdessä ideassa kysyttiin.

Lukijoiden kanssa keskustelu nostaisi varmasti verkkolehden kiinnostavuutta ja sitä kautta lehden kävijämääriä. Rajoittavana tekijänä toimittajan osallistumisessa keskusteluun olisi tosin aika, koska siitä on tunnetusti pulaa. Lisäksi verkkokeskusteluissa usein esiintyvä aggressiivisuus voisi pahimmassa tapauksessa käydä toimittajan voimille, jos keskusteluissa hyökättäisiin voimakkaasti toimittajaa vastaan. Helsingin Sanomissa muutamat toimittajat ovat kokeilleet verkkokeskustelua lukijoiden kanssa, mutta yleiseksi tavaksi se ei ole vielä levinnyt. (Salovaara 2011.)

Lisäksi ideapalstalla toivottiin enemmän linkityksiä samaan konserniin kuuluvan Turku-TV:n juttuihin ja ohjelmiin sekä samoista aiheista aiemmin tehtyihin juttuihin. Verkkolehteen toivottiin lisäksi enemmän muun muassa blogeja ja parempaa juttuarkistoa. Erityisesti arkisto voisi tuoda huomattavasti lisäarvoa verkkolehdellemme.

Verkkolehteen pitäisi perustaa kunnollinen juttuarkisto paperi-/digilehden kestotilaajille. Se olisi huomattava lisäarvo tilaushintaan. Arkistoa kysytään todella paljon, eräässä ideassa pohdittiin.

Verkkolehden haluttiin lisäksi toimivan printtilehden mainoksena.

Ruvetaan käyttämään nettilehteä printtilehden ja näköislehden mainoskanavana. Ryhdytään tekemään parhaista omista uutisistamme ja jutuistamme ihan nettijulkaisuun varta vasten muotoiltuja täkyjuttuja, joissa asia kerrotaan lukijan kiinnostuksen herättäen mutta selkeästi tynkänä. Jutun perään täkyjä lisää klikatuimpien nettijuttujen otsikoiden tyyliin: Vakava tautiepidemia jyllää, oletko sinä vaarassa? Lue lisää

päivän lehdestä. Tynkäjuttujen perästä pitäisi löytyä myös suora mahdollisuus klikata ostamaan esimerkiksi irtonumero päivän näköislehdestä verkossa. Lukuajan ostamisesta pitää tehdä myös mahdollisimman helppoa ja joustavaa, toimintojen vaikeudet karkottavat välittömästi potentiaaliset lukijat, yhdessä ideassa pohdittiin.

Verkkolehden toimiminen printtilehden mainoksena voisi olla ainakin vielä kannattavaa, mutta samalla on huolehdittava siitä, että myös verkko säilyy kiinnostavana. Verkkojutut eivät saa olla liian suppeita, jotta ne eivät menetä kiinnostavuuttaan. Toisaalta ne eivät voi olla yhtä perusteellisia kuin printtilehden jutut. Verkkojuttujen perään voitaisiin lisätä esimerkiksi ”mainos” siitä, mitä ratkaisevaa printtilehti samasta aiheesta kertoo. Se voisi houkutella lukijoita verkosta painetun sanan pariin.

Työhyvinvointikysymykseen ideoitiin muutamia sellaisia kehitysehdotuksia, jotka liittyivät palautteen antamiseen. Palautetta toivottiin enemmän ja sen toivottiin olevan kriittisen rakentavaa siten, että myös onnistumisista muistettaisiin aina mainita. Verkkolehden osalta tämä olisi tärkeätä, sillä nykyinen palaute kohdistuu pääasiassa printtilehden juttuihin. Pitkää päivää tekevä verkkotoimitus saa harvoin toimitukselle julkista palautetta onnistumisistaan.

Voisimme alkaa antaa myönteistä palautetta AINA kun siihen on mielestämme vähäisintäkään aihetta. Työkaverin kannuksesta elää pitkään, ideapalstalla muistutettiin.

Ideoissa nousi myös esille kaipuu työrauhasta, jota ei aina suuressa avokonttorissa ole.

Avokonttorissa on mukavaa, kun voi jutella työkaverien kanssa. Työnteko kuitenkin usein häiriintyy ja keskeytyy jatkuvasti. Töissä olisi vielä mukavampaa, jos me kaikki muistaisimme antaa työkavereille työrauhaa, eräs palstalle kirjoittanut toivoi.

Kuten edellä mainituista ideoista selviää, ideapalsta tuotti jonkin verran satoa. Sato olisi voinut olla parempikin, jos olisin palstan ylläpitäjänä markkinoinut sitä enemmän. Kokeilu oli kuitenkin rohkaiseva. Uskon, että

ideapalstan sekä muiden ideointimenetelmien avulla on mahdollista löytää sellaisia innovaatioita, joita Turun Sanomissa kaivataan.

5.4 Yhteenveto Turun Sanomien näkökulmasta

Mielestäni Turun Sanomissa kannattaisi kokeilla verkkovuoron perustamista toimitusosastoille. Kokeilu voitaisiin aluksi ulottaa vain yhdelle tai parille osastolle, jotta selviäisi, toimisiko vuoron tekeminen käytännössä. Verkkovuoro aiheuttaisi varmasti lisätöitä, mutta se palvelisi kuitenkin verkkolehteä ja saattaisi samalla helpottaa printtilehden tekemistä. Jos verkkosähkeiden tekeminen olisi selkeästi yhden toimittajan vastuulla, muut voisivat rauhassa keskittyä printtilehden tekemiseen. Painotan verkkovuoron perustamisessa sanaa kokeilu, sillä sitä ei kannata ottaa pysyvästi käyttöön, jos aikaa sen tekemiseen ei ole.

Toimituksessa voitaisiin lisäksi ottaa säännölliseen käyttöön kaikille avoimia ideointikeinoja, joiden kautta verkkolehden tekemiseen ja mahdollisiin muihin käytännön ongelmiin voitaisiin hakea ratkaisuja. Esimerkiksi kuvien odotteluun liittyvään ongelmaan olisi todennäköisesti mahdollista keksiä helpotusta, kun se otettaisiin pohdintaan. Odotteluun liittyvä ongelma on toki kokonaisuuden kannalta pieni, mutta sen poistuminen jättäisi enemmän aikaa muille töille.

6. RATKAISUJA ON MIETITTÄVÄ YHDESSÄ

Toimivan ansaintalogiikan keksiminen verkkolehdistölle on liian suuri ja jopa mahdoton haaste yhdelle opinnäytetyölle. Sen sijaan toimituksessa yhdessä pohtimalla on mahdollista löytää uusia, innovatiivisia keinoja, joiden avulla tulevaisuudessa pärjätään. Juuri innovatiivisuudella on suuri merkitys verkkolehtien kehitykselle, koska sanomalehtien on keksittävä uusia keinoja, joilla uusia ansaintalogiikkoja syntyy. Alalla tarvitaankin paljon innovatiivisia eli uusia ja luovia ideoita liiketoimintaan, jotta menestys jatkuu tulevina vuosina. Uusien ideoiden, käytäntöjen ja tapojen pohjalta syntyvien innovaatioiden kautta sanomalehdet voivat muuttaa toimintaansa entistä tuloksellisemmaksi.

Innovaatioiden merkitystä on 2010-luvulla hehkutettu jo paljon, mutta osa hehkutuksesta on varmasti ansaittua. Varsinkin hyvin perinteisellä sanomalehdellä ei ole muuta mahdollisuutta kuin sopeutua muuttuvaan maailmaan ja kehittää toimintaansa ympäristön ja yleisönsä edellyttämällä tavalla. On mahdollista, että pian on käynnissä sanomalehtien pudotuspelit, joissa voittaja säilyvät ja menestyvät, kun häviäjät kuihtuvat ja kuolevat. Vaikuttaa siltä, että ero voittajien ja häviäjien välillä on se, kuinka hyvin kukin tiedotusväline pystyy reagoimaan internetin ja mobiiliviestinnän aiheuttamiin muutoksiin sekä yleisön laatuvaatimukseen. Tulevaisuudesta voidaan sanoa, että nopeus, koko, älykkyys tai vahvuus ei vielä riitä, sillä jatkossa sopeutumiskykyisimmät ovat vahvoilla.

Sopeutumiskykyä varten tarvitaan uusia, luovia innovaatioita, joita ei synny itsestään. Itse asiassa hyvien innovaatioiden synnyttäminen on vaikeata ja aikaa vievää, koska niitä varten tarvitaan oikeanlaiset olosuhteet. Hallintotieteiden tohtori Jani Rajaniemi on väitöskirjassaan tutkinut, mitkä tekijät organisaatiossa vaikuttavat innovatiivisuuteen ja luovuuteen. Rajaniemi on tehnyt tutkimustaan keskisuudessa suomalaisessa sanomalehdessä, joten hänen havainnoillaan on merkitystä myös Turun

Sanomien kannalta, koska organisaatiot hyvin samanlaisia ja tekevät samanlaista työtä.

Rajaniemen tutkimuksen mukaan luovuus ei kuki rutinoituneissa ja siiloutuneissa organisaatioissa, joissa jokainen keskittyy tekemään omaa työtään samalla tavalla kuin sitä on jo vuosien ajan tehty. Rutiinien syntyminen on Rajaniemen mukaan haitallista, koska ne ehkäisevät uusien ideoiden syntymistä. Rutiinit eivät kuitenkaan ole pelkästään huono asia, koska niiden avulla pystytään tekemään tulosta. Rutiinit luovat turvallisuutta, mutta niiden kautta syntyvä sisältö ei pysty reagoimaan ympärillä tapahtuvaan muutokseen. Rajaniemi kyseenalaistaa kuitenkin sen, onko paikallaan olo turvallista, kun maailma muuttuu koko ajan kovalla vauhdilla. Organisaatioille voi nykyään olla suurempi riski olla muuttumatta kuin uskaltaa muuttaa paikalleen jämähtäneitä rakenteita. Varmuutta tästä ei kuitenkaan ole, koska kaikki organisaatiot ovat erilaisia. Näin ollen jokaisen organisaation pitääkin itse keksiä oma tiensä, koska mallia ei voi täysin kopioida muualta. (Rajaniemi 2010, 13–15.)

Luovuus-käsitteestä on olemassa monia eri tulkintoja, mutta yksinkertaistaen voidaan sanoa, että luovuuden avulla järjestellään asioita uudella tavalla. Tällaisten uusien tapojen keksimisen seurauksina organisaatioissa voidaan kehittää innovaatioita, jotka puolestaan kehittävät organisaatiota ja parantavat sen tulosta. Näin luovuus on tärkeä tekijä innovaatiotoiminnassa. (Rajaniemi 2010, 57-62.)

Luovuuden kannalta keskeisintä on se, miten ihmiset saadaan jakamaan luovuutensa ja innovatiivisuutensa keskenään (Rajaniemi 2010 13–15). Tämä tarkoittaa sitä, että ideointia ja kehitystyötä olisi tehtävä yhdessä eikä yksin, jotta kehitysprosessiin saataisiin mahdollisimman monia, erilaisia ajatuksia.

Tämä Rajaniemen havainto saattaa olla sanomalehtien kannalta kaikkein oleellisin. Toimituksissa tulisi huomioida se, että ideointiin pitää ottaa kaikki mukaan, jotta siitä saadaan paras mahdollinen teho irti. Tämä

tarkoittaa lehdistössä sitä, että ideointia ei pitäisi tehdä pelkästään toimituksessa vaan mukaan pitäisi ottaa myös ilmoitusmyynnin ja markkinoinnin väkeä. Näin olisi mahdollista saada monipuolisempia ideoita verkkolehden kehittämistä varten, kun eri tavalla ajattelevia ihmisiä olisi niitä työstämässä.

Yksi toimiva käytäntö nykyisten innovaatioteorioiden mukaan voisi olla se, että kaikki organisaation jäsenet tai sen sidosryhmien edustajat ideoivat parannusehdotuksia. Nykyisin koetaan, etteivät innovaatiot synny laboratorioissa vaan lähinnä oikeassa elämässä, oikeiden ihmisten tarpeista (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2009, 71.)

Yksi oivallinen esimerkki tällaisesta toiminnasta on Google -yhtiö, jossa työntekijät saavat käyttää viidesosan työajastaan uusien innovaatioiden kehittelyyn (Uskali 2011, 53).

Googlen esimerkki on mahdoton siirtää Turun Sanomiin, sillä toimituksella ei ole aikaa käyttää yhtä päivää viikossa innovointiin, vaikka verkkolehdelle se olisikin hyödyllistä. Vähemmän aikaa vievää innovointitoimintaa toimituksessa kuitenkin kannattaisi kehitellä.

Esimerkiksi Turun Sanomien verkkolehden kehitystyö on nykyisin ainoastaan sille määrätyn ohjausryhmän vastuulla. Ohjausryhmään kuuluu verkkotoimituksen päällikkö, Turun Sanomien toimituspäällikkö, verkkomyynnin päällikkö sekä markkinoinnin, myynnin että tekniikan asiantuntijajäsenet. Vuonna 2011 ohjausryhmän aikaa on vienyt erityisesti Turun Sanomien verkkolehden ulkoasun kehittäminen. Ulkoasu on kuluttanut paljon aikaa viimeaikaisesta kehitystyöstä erityisesti teknisten hankaluuksien takia. (Tervo 2011.)

On hyvä, että ohjausryhmässä istuu väkeä monelta eri osastolta, mutta sen jäsenmäärä on melko pieni ainakin siinä tapauksessa, jos sen toimintaa peilaa Rajaniemen havaintoihin. Innovatiivisuuden ja luovuuden kannalta

voisi olla parasta, jos verkkolehden kehittämisestä tehtäisiin koko organisaation asia siten, ettei se jäisi pelkästään ohjausryhmän vastuulle.

Yhdessä ideointi ei voi toteutua, jos innovaatioiden toteuttaminen jätetään vain muutaman ihmisen harteilla. Pahimmassa tapauksessa lokeroituminen voi jäykistää organisaatiota siten, että luovuus tukahtuu. (Rajaniemi 2010, 102–103.) En pidä Turun Sanomien organisaatio byrokraattisena tai lokeroituna, joten uskon, että yhdessä ideoiminen voisi toimituksessa onnistua, jos sitä ryhdyttäisiin tosissaan kokeilemaan.

Uudistusten käynnistäväksi voimaksi sanotaan juuri luovuutta, jonka avulla on mahdollista löytää täysin uusia ratkaisuja ongelmiin tai kehittää toimintaa paremmaksi. Tämä edellyttää sitä, että lehdistössä on löydettävä verkkolehtien parissa tehtävään työhön täysin uusia ajatuskuvioita. Luovuuden, ideoiden sekä innovaatioiden ongelmana on kuitenkin se, ettei niitä varten löydy välttämättä aikaa kiireisessä työmaailmassa. Monessa työpaikassa työtä tehdään rutiinilla, mikä tarkoittaa sitä, että hommat hoidetaan, kuten aikaisemminkin. Uuden keksimiseen ei ole joka aikaa tai halua. (Lampikoski & Lampikoski 2003, 36.)

Sanomalehden toimituksessa suurin luovuuden tappaja on kuitenkin todennäköisesti kiire, koska kiire aiheuttaa herkästi muutosvastarintaa. Uusia ideoita ei ole yksinkertaisesti aikaa keksiä, joten työntekijät pitäytyvät vanhoissa rutiineissa, joiden avulla työpäivistä selvittää hengissä. Kiireen keskellä rutiinit tuntuvat usein houkuttelevammilta kuin innovointi ja muutosten tekeminen. (Rajaniemi 2010, 102–103.)

Keskisuurta sanomalehteä väitöskirjassaan tutkinut Jani Rajaniemi rohkaisee kuitenkin muutoksen tekemiseen, koska käynnissä oleva muutos on niin suuri. Toimituksille on Rajaniemen mukaan suurempi riski olla muuttumatta kuin muuttaa paikalleen jämähtäneitä rakenteita. (Rajaniemi 2010, 199.)

Verkkolehden osalta rutiineissa pysyminen on sikäli haitallista, että rutiinit jättävät verkkolehden vähemmälle huomiolle. Ainakaan kovin monelle Turun Sanomien toimitusosastolle ei ole syntynyt vielä rutiinia verkkojuttujen tekemiseen. Verkkolehden tekeminen pitäisikin saada vähintään liitettyä mukaan rutiineihin, jotta verkkojuttuja syntyisi helpommin. Ensin pitäisi vain keksiä keino siihen, miten tällainen rutiini syntyisi. Vielä parempaa toki olisi, jos verkkolehden kehitys onnistuisi ilman rutiineja. Rajallisten resurssien ja jatkuvan kiireen takia on kuitenkin vaikea kuvitella, miten hommat hoituisivat ilman jonkinlaisten rutiinien syntymistä.

Lisäksi suunnittelun puute voi lamauttaa luovuuden ja innovoinnin. Organisaation on hyvin vaikeata keksiä parannuksia, jos se ei tiedä, mitä kohti pitäisi pyrkiä. Muutosta varten tarvitaan myös visio, joka selventää tavoitteita ja myös auttaa perustelemaan tehtäviä muutoksia. Muutokset aiheuttavat aina muutosvastarintaa, joten niitä on pystyttävä myös perustelemaan, jotta niillä on mahdollisuuksia toteutua. (Rajaniemi 2010, 184–186.)

Turun Sanomissa verkkolehden kehittämiseen liittyviä suunnitelmia olisi hyvä avata enemmän kaikille, jotta koko toimitus tietäisi, mihin pyritään. Nyt tavoitteet ovat jääneet ainakin osalle journalisteista hämäräksi. Toimituksessa voisi olla hyvä yhdessä linjata esimerkiksi se, että tavoitteleeko lehti yli 200 000 verkkokävijää viikossa. Tällaisen tavoitteen asettaminen voisi auttaa koko toimitusta ponnistelemaan verkkolehden eteen, jos ponnistelu yli 200 000 kävijän saavuttamiseksi katsotaan tarpeelliseksi. Tavoitteeseen pääseminen tarkoittaisi jonkun muun työn osa-alueen jäämistä vähemmälle huomiolle, joten valinta ei ole helppo.

6.1 Hyvinvointi edistää innovointia

Innovointia tarvitaan, jotta nopeita muutoksia voidaan tarpeen mukaan tehdä. Muutosta ja uudistumista varten tarvitaan puolestaan ideoita, joista voidaan jalostaa innovaatioita, jotka parantavat esimerkiksi Turun Sanomien

verkkolehden liiketoimintaa. On selvää, etteivät nämä ideat ja innovaatiot synny itsestään vaan niitä on synnyttävä. Organisaatiossa voi kuitenkin piillä innovoinnille esteitä, jotka on hyvä tunnistaa. Yksi esteistä voi olla organisaation pahoinvointi.

Nokian menestystä analysoineet Yves Doz ja Mikko Kosonen puhuvat kirjassaan *Nopea strategia* (Doz & Kosonen 2008, 215) organisaation tunteiden huomioimisen merkityksestä. Doz ja Kosonen korostavat, että muutos on hyvin haasteellista, jos organisaatio on turhautunut tai voi muuten pahoin. Väite on perusteltu, sillä on helppo kuvitella, ettei voimiensa ääri rajoilla kamppaileva organisaatio halua käydä läpi mahdollisesti työlästä muutosprosessia. Jos taas organisaation tunnetila on hyvä, valmius muutokselle on parempi varsinkin, jos muutos tuntuu työntekijöistä hyvältä. Näin tunteet ovat muutokselle samalla suuri voimavara sekä epävarmuustekijä. (Doz & Kosonen 2008, 215.)

Tunteiden merkitys muutoksen onnistumiselle tarkoittaa toisin sanoen sitä, että hyvinvoiva työyhteisö pystyy muuttumaan ja kehittymään paremmin kuin pahoinvoiva organisaatio. Samanlaiseen tulokseen on tullut Rajaniemi, joka toteaa huonon ilmapiirin estävän innovoinnin. Rajaniemen mukaan esimerkiksi kritiikin antamisen kanssa on oltava varovainen, koska suurikin työ on helppo tuhota muutamalla ajattelemattomalla kommentilla. Kritiikki ei siis saa olla liian rajua. (Rajaniemi 2010, 196–199.) Samalla on kuitenkin hyvä muistaa, että rakentavaa kritiikkiä tarvitaan, jotta journalistit voivat kehittyä.

Verkkolehden kehittämisessä on pidettävä mielessä se, ettei toimituksen niskaan kaadeta liikaa töitä. Ihannetilanne olisi sellainen, jossa verkkolehden toimittaminen koettaisiin mielekkääksi ja ehkä jopa mukavaksi työksi. Luovuuden ja lahjakkuuden tutkijana tunnetuksi tullut professori Kari Uusikylä on pohtinut EVA-analyysissään ”Hyvä työ, paha työ” juuri tätä aihepiiriä (Uusikylä 2010, 1-10). Uusikylä korostaa, että työn tulisi tuottaa mielihyvää, ei ahdistusta ja apatiaa. Jos yritykset ajavat

ainoastaan omia voittojaan työntekijöiden hyvinvoinnista välittämättä, yksilölliset ja yhteiskunnalliset kustannukset tulevat Uusikylän (Uusikylä 2010, 1-10) mukaan kalliiksi ja samalla yritysten menestysedellytykset heikkenevät. Hyvät työpaikat edistävät myös perheiden hyvinvointia ja huonot aiheuttavat pahoinvointia. Uusikylä lainaa analyysissään professori Howard Gardneria, jonka mukaan nykyään yritysten toimintaa ohjaavat liikaa nopeiden voittojen tavoittelu ja itsekeskeisyys: Kilpailu on liian rajua, työn ja levon suhde on vääristynyt ja monen työtaakka on kohtuuton. Loppuun palaminen ja kilpailuhenkisyys alkavat jo kouluikässä. Hyvinvointiin ei Gardnerin mukaan kiinnitetä tarpeeksi huomiota. (Uusikylä 2010, 1-10.)

Uusikylän viesti kannattaa ottaa vakavasti huomioon verkkolehden kehitystyössä. Jos työmäärää lisätään hallitsemattomasti, on vaarana, että tilanne muuttuu ainoastaan huonommaksi. Liian iso työmäärä heikentäisi journalistisen työn laatua sekä vähentäisi organisaation kykyä innovoida. Pahimmassa tapauksessa organisaatiolla ei olisi enää aikaa tehdä mitään kunnolla. Innovoinnissa olisikin hyvä keskittyä erityisesti siihen, miten rajalliset resurssit saadaan riittämään kestäväällä tavalla.

6.2 Yhteenveto Turun Sanomien näkökulmasta

Turun Sanomien koko organisaatio olisi hienoa saada mukaan ideoimaan verkkotoiminnan kehittämistä. Suuren porukan vuorovaikutus mahdollistaisi sen, että näkökulma laajenee ja ideat monipuolistuvat. Mahdollisimman monet organisaation jäsenet olisi hyvä koota yhteen säännöllisesti ideoimaan parannusehdotuksia sekä verkko- että printtilehteä varten. Tällä tavalla syntyisi paljon ideoita, joista olisi mahdollista jatkojalostaa uusiksi käytännöiksi. Organisaation johtavissa asemissa olevat henkilöt voisivat valita syntyneistä ideoista parhaimmat jatkojalostettavaksi. Tärkeää kuitenkin olisi, että koko organisaatiota saadaan paremmin mukaan kehitystyöhön. Verkkolehden kehitykseen voitaisiin saada enemmän ideoita, jos siihen osallistuisi muitakin nykyisen ohjausryhmän lisäksi.

Oleellista on myös se, että nykyistä toimintaa yritetään muuttaa sitä mukaa, kun se huomataan tarpeelliseksi. Nykytilanteessa ei oikeastaan ole vikaa, mutta ainoastaan keksimällä uusia ideoita voidaan saada aikaan parannuksia. Parannuksia tai oikeastaan innovaatioita tarvitaan, jotta Turun Sanomat menestyvät jatkossakin. On hyvä muistaa, että innovaatioita tarvitsevat sekä verkko- että printtilehti. Tarve kuitenkin painottuu verkkopuolella, koska digitaalinen journalismi kehittyy voimakkaasti, kun taas printtilehden levikki on ainakin toistaiseksi laskussa.

Innovoinnilla ja verkkolehden kehitystyöllä ei kuitenkaan saa tukahduttaa toimitusta. Lisätöiden antamisessa kannattaa olla varovainen, koska toimituksen työmäärä on jo ennestään suuri. Avainkysymyksenä onkin, onko mahdollista kehittää nykyisillä resursseilla sellaista työtapaa, joka turvaa printti- ja verkkolehden kehittymisen sekä työntekijöiden jaksamisen? Tällaisen työtavan keksimiseen tarvitaan mielestäni koko toimituksen yhteistä pohdintaa.

7. JOHTOPÄÄTÖKSET TURUN SANOMIA VARTEN

Turun Sanomissa olisi hyvä selkeämmin linjata se, kuinka paljon verkkolehden kuuluu satsata sekä mitä töitä priorisoidaan, jos priorisoidaan. Nykyisin ainakin osa toimituksesta on epätietoinen siitä, kuinka paljon heidän tulisi työssään satsata verkkolehden tekemiseen. Selkeä tavoitteellisuus auttaisi todennäköisesti koko toimitusta suuntaamaan voimavarojaan haluttuun suuntaan. Näiden valintojen tekeminen on tosin vaikeata, sillä printtilehden laatua on vaalittava samalla, kun verkkolehteä kehitetään. Samalla onkin hyvä pitää mielessä se, että verkkolehden toimittaminen aiheuttaa lisää työtä ennestään kiireiselle toimitukselle. Tämän takia verkkolehden satsaaminen johtaa todennäköisesti töiden priorisointiin toimituksessa ja joidenkin muiden tehtävien jäämiseen vähemmälle huomiolle.

Tutkimuksellisen kehittämistehtäväni perusteella ehdotan verkkolehden satsaamista, koska se palvelee Turun Sanomia tulevaisuudessa. Turun Sanomien verkkolehdellä pitäisi olla yli 200 000 lukijaa viikossa, jotta verkkolehti kiinnostaisi enemmän myös mainostajia. Toistaiseksi tehty työ on ehdottomasti ollut hyvää, mutta jatkossa digitaalinen sisällöntuotanto vaatii toimitukselta tavalla tai toisella todennäköisesti enemmän.

Verkkolehden lukijat ovat potentiaalisia tilaajia niin printtilehdelle kuin myöhemmin mahdollisesti syntyville maksullisille, digitaalisille julkaisuille. Nykyisin muutamilla pienemmillä verkkolehdillä on enemmän lukijoita kuin Turun Sanomien verkkolehdellä, joten 200 000 viikoittaisen lukijan hankkiminen ei voi olla mahdotonta nykyresursseilla. Muutkin sanomalehdet ovat siihen pystyneet. Printtilehteä ei kuitenkaan saa unohtaa, koska se on taloudellisesti ja myös journalistisesti merkittävin Turun Sanomien osa vielä monen vuoden ajan. Sitä on kuitenkin mahdotonta sanoa, onko näin vielä 10–15 vuoden kuluttua. Näin muutokseen on syytä varautua. Toimituksessa on pystyttävä säilyttämään tasapaino näiden kahden eri välineen välillä

On hyvin mahdollista, että verkkolehti syö printtilehden levikkiä, mutta tätä kannibalisaatiota ei tunnuta enää pidettävän merkittävänä uhkana printtilehdille. Levikkien laskuun on todennäköisesti monia syitä, joista verkkolehden aiheuttama kannibalisaatio saattaa olla yksi. Paikallaan pysyminen voi kuitenkin olla suurempi riski kuin toiminnan muuttaminen. Media-alan murroksen lopputulosta on vielä mahdotonta nähdä, mutta on mahdollista, että muutos on suuri. Jos niin sanottu digitaalinen siirtymä tapahtuu nopeasti, sanomalehdillä on oltava tarjolla lukijoita kiinnostavaa sisältöä sekä verkkoon että mobiililukulaitteisiin. Sormitietokoneiden eli tablettien mahdollinen vallankumous on vielä pitkän ajan päässä, mutta sen mahdollisuutta ei voida Turun Sanomissakaan ohittaa. Organisaation on pystyttävä sopeutumaan digitaalisen viestinnän vaatimuksiin, jos muutos toteutuu. Alalla vaikuttaa ainakin loppuvuonna 2011 vallitsevan ainakin heikko usko siihen, että tabletit tulevat jossakin vaiheessa syrjäyttämään paperin printtilehden alustana. Verkkolehden kehitystyöllä tähän muutokseen pystytään varautumaan jo nyt, koska tablettilehtiin tarvittaisiin sekä nopeata verkkojournalismia sekä taustoittavaa journalismia, jota nyt on printtilehdissä.

Verkkolehden kävijämäärä saadaan kasvuun lisäämällä paikallisten uutisten laatua ja mahdollisesti myös määrää, koska maakuntalehdessä paikallisuutiset ovat kiinnostavimpia myös verkossa. Turun Sanomien verkkolehti on joinakin päivinä liiaksi STT:n tarjoamien valtakunnallisten uutisten varassa, joten lehti tarvitsee enemmän oman toimituksen tuottamaa paikallista materiaalia houkutellakseen enemmän lukijoita ja sitä kautta mainostajia. Valtakunnallisten uutisten saralla kilpailu on kovaa, koska suuremmat tiedotusvälineet, kuten Yle, Helsingin Sanomat ja Mtv3 tuottavat juuri niitä. Paikallisuudella maakuntalehti herättää myös verkossa lukijoidensa kiinnostuksen. Lisäksi mainospuolella toivotaan juuri Lounais-Suomessa asuvien ihmisten lukevan verkkolehteä, jotta mainostajiksi saadaan enemmän paikallisia yrityksiä.

Samalla on huolehdittava siitä, että verkkolehden ja printtilehden sisällöt eriytyvät toisistaan, jotta täysin samoja tekstejä ei käytetä molemmissa välineissä. Tämä palvelisi myös printtilehden laadun kehittämistä. Verkkjournalismi on luonteeltaan napakampaa ja räväkämpää, joten sen tekemisestä olisi hyvä tarjota uusia ohjeita ja tarvittaessa järjestää koulutusta. Turun Sanomien verkkotoimitus voisi kertoa muille osastoille hyviä vinkkejä verkkojuttujen tekemiseen. Verkkjournalismi on toistaiseksi ilmaisjakelua, minkä takia sen on hyvä olla hieman ”iltapäivälehtimäistä”, jotta se herättää netissä surffailevan yleisön huomion. Tämä ei tarkoita sitä, että juttujen aiheiden pitäisi olla viihteellisiä. Sen sijaan jutuista voitaisiin poimia yksi, mielenkiintoinen yksityiskohta ja nostaa se verkkosähkeeseen. Printtijutussa aihetta käsiteltäisiin laajemmin, mitä voitaisiin verkkosähkeen lopuksi mainostaa.

Turun Sanomissa voitaisiin jokaisella toimitusosastolla kokeilla verkkovuoron tekemistä, jotta verkkolehden saataisiin enemmän juttuja. Verkkovuoroa voisi tehdä osastolla vuorollaan aina yksi toimittaja, jonka päivän työtilanne antaa myöden kirjoittaa muutaman sähkeen omista ja kollegoiden jutuista. Kiireisinä päivinä verkkovuoroa ei kannattaisi tehdä, jotta se ei liikaa haittaa työntekoa. Nykyisin toimittajat tekevät verkkojuttuja lähinnä omista jutuistaan, mikä voi joskus olla hankalaa, kun samasta aiheesta on nopeasti tehtävä useampia versioita. Pahimmillaan toimittajalta pyydetään juttua nopeasti printtiin, verkkoon sekä vielä mahdollisesti paikallistelevision sähkeisiin. Hektisessä työtilanteessa useat juttuvaatimukset voivat helposti rasittaa toimittajaa liikaa. Työ voisi helpottua, jos verkkovuoroa tekevä kollega auttaisi verkkosähkeen tekemisessä. Verkkovuoroa voitaisiin aluksi kokeilla yhdellä tai kahdella osastolla, jotta selviäisi, onko sen tekemisellä mahdollisuuksia. Voi olla, että työtilanne on jo nykyisin niin kiireinen, että aikaa ei yksinkertaisesti ole. Mikäli verkkovuoro ei toimi, olisi hyvä keksiä jokin muu tapa, jolla niukat resurssit saadaan riittämään niin, että verkko- ja printtilehden laatu paranee ja toimitus ei näänny liian suuren työtaakan alle.

Näitä ja muita muutoksia varten toimituksessa olisi kehitettävä yhdessä ideointia, jotta jatkossa löytyisi parempia tapoja tehdä sekä printti- että verkkolehteä. Paremman ideoinnin kautta olisi lisäksi ajan kanssa mahdollista löytää innovaatioita, jotka auttaisivat lehteä menestymään paremmin. Olennaista on, että mahdollisimman moni voisi osallistua ideointiin, jotta erilaisia ajatuksia saataisiin kehitystyöhön mahdollisimman laajasti. Tällä tarkoitan sitä, että uudistuksia olisi hyvä miettiä yhdessä esimerkiksi lehden kaupallisen puolen kanssa.

Nykyään tällainen yhteistyö olisi entistä helpompaa, koska koko organisaatio on syksyllä 2011 muuttanut saman katon alle Turun Artukaisiin. Verkkolehden ohjausryhmässä tällaista yhteistyötä on jo onnistuneesti tehty, joten tätä käytäntöä voitaisiin laajentaa. Olisi hienoa, jos ihmisiä voitaisiin säännöllisesti kutsua yhteen miettimään parannuskeinoja ajan kanssa. Voi olla, ettei hyviä, toimivia ideoita heti syntyisi, mutta uskon, että pitkällä aikavälillä tulosta tapahtuisi. Jokainen organisaatio on erilainen, joten hyviä ratkaisuja ei voida täysin kopioida muualta vaan niitä on kehitettävä itse. Tämän takia Turun Sanomissakin kannattaisi mahdollisuuksien mukaan yhdessä miettiä, mitä jatkossa kannattaa tehdä. Pelkästään muiden seuraaminen ei riitä, sillä valmiita toimintamalleja tulevaisuuden haasteita varten tuskin on.

Lopuksi vielä tärkeimmät kehitysehdotukseni Turun Sanomia varten:

- Lisätään paikallisten uutisten määrää ja laatua verkossa siten, ettei printtilehden uutisia syödä.
- Kokeillaan, onko toimitusosastoilla mahdollista tehdä vaihtuvaa verkkovuoroa, jotta verkkojuttujen määrä kasvaisi.
- Otetaan verkkolehden 200 000 viikoittaisen kävijän tavoite koko toimituksen yhteiseksi maaliksi ja selvennetään verkkolehden toimittamiseen liittyviä ohjeita.
- Lisätään ja kehitetään yhteistä ideointia, jotta ongelmiin keksitään ratkaisuja.

POHDINTA

Verkkjournalismin kehittämiseen liittyy monia muitakin asioita kuin mitä olen kehittämistehtävässäni huomionnut. Esimerkiksi vuorovaikutteisuuden, verkkolehtien ulkoasuun ja sosiaaliseen mediaan liittyvät näkökulmat ovat työssäni jääneet vähemmälle huomiolle, koska en ole pitänyt niitä kokonaisuuden kannalta kaikkein tärkeimpinä ja ajankohtaisimpina asioina. Olen pyrkinyt keskittymään Turun Sanomien kannalta olennaisimpiin kehittämistoimiin ja perustelemaan niitä asiantuntijoiden näkemyksillä siitä, mitä sanomalehdiltä tulevaisuudessa vaaditaan. Tämän takia työni näkökulma on jäänyt koko verkkjournalismin kenttää suppeammaksi, mikä voidaan lukea puutteeksi.

Pidän esittämiäni kehitysehdotuksia ensimmäisinä askeleina kohti parempaa verkkjournalismia Turun Sanomissa. Mikäli näiden askelten ottaminen onnistuu, myöhemmin voidaan keskittyä enemmän muun muassa sosiaaliseen mediaan ja vuorovaikutukseen. Ensin olisi kuitenkin kehitettävä verkkouutisten toimittamista, jotta verkkolehden kävijämäärä kasvaisi. Aivan ensimmäinen askel voisi olla verkkovuoron kokeileminen toimitusosastoilla.

Kehittämistehtäväni puutteeksi voidaan lukea myös se, ettei työ anna varmoja vastauksia tulevaisuuden vaatimuksista verkkjournalismin suhteen. Osa työssäni esitetyistä käsityksistä ovat voineet vanhentua jo tekoprosessin aikana, koska maailma muuttuu koko ajan. Varmuudella ei voida sanoa, onko verkkolehden satsaaminen pitkällä aikavälillä kannattavaa. Tämän epävarmuuden takia on tärkeätä, että toimituksessa mietitään jatkuvasti yhdessä, mitkä ratkaisut johtavat parhaaseen lopputulokseen Turun Sanomien kannalta. Vuoden 2011 lopussa näyttää tosin siltä, että printtilehtien levikit jatkavat laskuaan ja digitaalisen journalismin merkitys kasvaa. Olen lisäksi jättänyt kaikkein ilmeisimmän ratkaisuvaihtoehdon kokonaan mainitsematta tähän asti. Monia haasteita voitaisiin helpottaa palkkaamalla lisää työvoimaa, mutta alalla

tapahtuneiden irtisanomisten sekä sanomalehdille tulossa olevan yhdeksän prosentin arvonlisäveron takia en lisätyövoimasta haaveile. Luulen, että toimitukset joutuvat pärjäämään verkkojournalismin haasteiden parissa lähivuodet nykyresursseilla.

Työprosessin aikana vakuutuin itse siitä, kuinka tärkeäksi digitaalisen journalismin asema on nousemassa. Sanomalehdessä työskentelevän toimittajan näkökulmasta on tuntunut välillä kummalliselta se, miksi kaikille ilmaiseen verkkolehteen on kirjoitettava juttuja, vaikka verkkolehti ei tuota voittoa. Kehittämistehtävää tehdessäni olen jäänyt siihen käsitykseen, että verkkolehti on toistaiseksi sanomalehden suunnitelma B tulevaisuutta varten. Sen avulla toimitus pystyy kehittämään työtapaansa sellaiseksi, että lehti pärjää myös vuosikymmenten kuluttua, jos digitaalinen siirtymä toteutuu. Mahdollinen maksullinen verkkolehti sekä laajalevikkoinen tabletti-lehti edellyttäisivät toteutuessaan molemmat toimitukselta parempaa kykyä tuottaa enemmän paikallista journalismia nopeasti sähköisiin välineisiin. Samalla on kuitenkin pystyttävä tarjoamaan taustoittavaa ja syvemmälle menevää journalismia, jota nyt tehdään printtilehteen.

Johtopäätösten kautta tekemäni kehittämissuositukset tuntuvat itselleni hieman vastenmielisiltä, sillä ehdottamani muutokset vaikuttaisivat paljon toimituksen työhön. Muutos ei ennakoon ajateltuna tunnu hyvältä, koska vakiintuneiden käytäntöjen muuttaminen olisi todennäköisesti aluksi hankalaa. Vanhoja tottumuksia voi olla vaikeata vaihtaa uusiin. Hyvää vaihtoehtoa muutokselle en kuitenkaan näe. Verkkolehden kehittäminen Turun Sanomissa saattaa hyvin olla samanlaista kuin tämän kehittämissuosituksen tekeminen on ollut minulle. Ylimääräisen työn tekeminen on vienyt aikaa ja voimia, joten kehittämissuositus ei ole ollut ihan helppoa. Samalla digitaalisen journalismin näkymiin perehtyminen on ollut kuitenkin mielenkiintoista ja innostavaa, sillä verkko- ja tabletti-lehtiin liittyy paljon mahdollisuuksia. Toivottavasti Turun Sanomissa pystytään innostumaan ja kiinnostumaan näistä uusista välineistä, vaikka niiden vaatima kehitystyö vie paljon aikaa ja vaivaa.

LÄHTEET

Chyi, HI & Mengchieh JY. 2009. Is online news an inferior good? Examining the economic nature of online news among users. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, Autumn2009, Vol. 86 Issue 3, p594-612, 19p.

Davies, N. 2008. *Flat earth news*. London: Chatto & Windus.

Doz Y. & Kosonen M. 2008. *Nopea strategia – Miten strateginen ketteryys auttaa pysymään kilpailun kärjessä*. Helsinki: Talentum.

Drake, M & Haasia, A & Jääskeläinen M. 2009. *Valtamedian kainalossa. Online-journalismin parhaat käytännöt*. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu: Helsinki.

Helle, M. 2011. *Toimitustyö muutoksessa. Toiminnan teoria ja mediakonseptin käsite tutkimuksen ja kehittämisen kehyksenä*. Tampere: Tampere University Press. [online] Saatavilla: <http://acta.uta.fi/teos.php?id=11402>

Lampikoski K. & Lampikoski T. 2003. *Kehitä ideasi innovaatioksi*. Helsinki: WSOY.

Levikintarkastus Oy. 2011. *Levikintarkastukset*. [online] Saatavilla: <http://www.levikintarkastus.fi/index.php>

Moilanen, P. 2004. *Seitsenpäiväiset sanomalehdet verkossa. Lehtien näkemyksiä toiminnastaan verkossa, tuotteistaan ja asemastaan*. [online] Saatavilla: https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18896/URN_ISBN_951-39-2054-2.pdf;jsessionid=71162F76DD32E341D87CCBED72490449?sequence=1

Mäenpää J & Männistö A. 2009. Kun kaikki videoivat kaikkea. Liikkuva kuva sanomalehden sivuilla. Tampereen yliopiston tiedotusopin laitos. [online] Saatavilla: <http://tampub.uta.fi/tiedotusoppi/978-951-44-7750-8.pdf>

Ojasalo K, Moilanen T. & Ritalahti J 2009. Kehittämistyön menetelmät – Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOY.

Picard, R. 2009. Why journalists deserve low pay. [online] Saatavilla http://www.robertpicard.net/files/Why_journalists_deserve_low_pay.pdf

Rajaniemi J. 2010. Organisaatorakenne ja innovatiivisuus - Tutkimus organisaatorakenteista johtuvista innovatiivisuuden esteistä. Tampere University Press: Tampere. [online] Saatavissa: <http://acta.uta.fi/teos.php?id=11316>

TNS Metrix. 2011. Suomen web-sivustojen viikkoluvut. [online] Saatavissa: <http://tnsmetrix.tns-gallup.fi/public/>

Vehkoo, J. 2011. Painokoneet seis! Kertomuksia uuden journalismin ajasta. Helsinki: Kustannusosekeyhtiö Teos.

Uskali, T. 2011. Innovaatiot ja journalismi. Kuopio:Infor

Uusikylä, K. 2010. Hyvä työ – paha työ, Howard Gardner ja hyvän työn aakkoset. EVA (Elinkeinoelämän valtuuskunta) – analyysi. [online] Saatavissa: <http://www.eva.fi/wp-content/uploads/2010/06/Hyvä-työ-paha-työ.pdf>

Vähämäki, M. 2008. Dialogi organisaation oppimisessa – Itseohjautuvan muutoksen mahdollisuus tuotantotyössä. Turku: Turun kauppakorkeakoulu. [online] Saatavissa: http://info.tse.fi/julkaisut/vk/Ae2_2008.pdf

HAASTATTELUT

Arvaja, M. & Heino, J & Lankinen, J & Malkamäki, E & Mattson, U & Toimittajien haastattelut Turun Sanomissa 26.11.-2.12.2010. Turun Sanomat. Turku.

Hyytiäinen, E. Turun Sanomien pääluottamismiehen haastattelu 16.5.2011. Litteroitu. Turku.

Kalliokoski, M. Turun Sanomien verkkoliiketoiminnan johtajan haastattelu 23.5.2011. Litteroitu. Turku.

Roth, S. Aamulehden kehityspäällikön haastattelu 6.5.2011. Litteroitu. Tampere.

Salovaara, P. Helsingin Sanomien toimituspäällikön haastattelu 27.4.2011. Litteroitu. Helsinki

Tervo, I. Turun Sanomien verkkotoimituksen päällikön haastattelu 4.5.2011. Litteroitu. Turku.

LIITTEET

IDEAPALSTAN IDEAT

Verkkolehden kehitys:

Ruvetaan käyttämään nettilehteä printtilehden ja näköislehden mainoskanavana. Ryhdytään tekemään parhaista omista uutisistamme ja jutuistamme ihan nettijulkaisuun vartavasten muotoiltuja täkyjuttuja, joissa asia kerrotaan lukijan kiinnostuksen herättäen mutta selkeästi tynkänä. Jutun perään täkyjä lisää klikatuimpien nettijuttujen otsikoiden tyyliin: Vakava tautiepidemia jyllää, oletko sinä vaarassa? Lue lisää päivän lehdestä. Tynkäjuttujen perästä pitäisi löytyä myös suora mahdollisuus klikata ostamaan esimerkiksi irtonumero päivän näköislehdestä verkossa. Lukuajan ostamisesta pitää tehdä myös mahdollisimman helppoa ja joustavaa, toimintojen vaikeudet karkoittavat välittömästi potentilaaliset lukijat.

Verkkolehdessä voisi käyttää silkan tekstin nettiin pistämisen sijasta paremmin hyväksi alustan monipuolisia ominaisuuksia: kaipaam juttuihin linkkejä asiaan liittyville sivuille, joista voi hankkia lisätietoa. Juttuihin voisi myös vaikka liittää tarvittaessa soittimia tai videoita, esim. muusikkohaastattelusta pääsisi klikkaamalla kuuntelemaan tai katsomaan ko. artistia. Interaktiivisuutta voisi lisätä, eli toimittajat voisivat halutessaan keskustella teksteistään lukijoiden kanssa. Keskustelupalsta muuten tuntuu hieman kömpelöltä, siitä voisi tehdä hiotumman mallin. Guardianin erittäin suositut sivut ovat malliesimerkki siitä, miten sanomalehti voi hyödyntää nettiä: niillä tulee vietettyä usein tovi jos toinenkin.

Extra myös verkkoon, tyylikkäästi ja pian! Sinne mahtuu palstoja, leikkiä, laulua & menoja enemmän kuin printtilehteen. Ajankohtaisia blogeja ja reppareita myös. Valtava lukuarkisto jää nykyisin vain toimituksen sisälle. Ja kyllä: haastatteluja voisi linkata esim. aiempiin kritiikkeihin, uutisiin, videopätkiin tai muihin asiaan liittyviin juttuihin.

Verkkolehden enemmän vuorovaikutteisuutta, sitä ei printissä voi samalla lailla toteuttaa. Voisivatko (haluaisivatko?) toimittajat -tavalla tai toisella- osallistua enemmän keskusteluun lukijoiden kanssa? Kompiaan myös aiemmin esitettyjä liikkuvan kuvan & äänen runsaampaa käyttöä juttujen mausteena, samoin blogeja sekä laajempaa arkistohakua (tyyliin: katso, mistä tästä aiheesta on aiemmin kirjoitettu).

Linkkejä omiin telkkarijuttuihin voisi hyödyntää enemmän. Esimerkiksi Auto ja liikenne -sivulla voisi olla linkki uusimpaan Auto ja liikenne -ohjelmaan, sama homma Kodissa ja asumisessa. Jos nettiin jossain

vaiheessa saadaan jotain myös nuorille (esim. Extremen kamaa, bändijuttuja jne.), sopisi sivulle hyvin linkki Inton ohjelmiin.

Nettiin pitäisi saada laitettua linkkejä aihetta aiemmin käsitelleisiin juttuihin. Lukija voisi saada uutiselle taustaa ja palauttaa mieleensä jonkin tapahtumaketjun alkupään. Ei kuitenkaan niin, että esimerkiksi kaikki ”koira” -sanan sisältävät jutut laitetaan alekkain. Ja kuten Anni jo ehti todeta, omaa audiovisuaalista materiaalia pitäisi saada hyödynnettyä enemmän: nettiuutisista suoraan klikkaus videoklippiin.

Meidän nettisivujen vetovoimaisuutta lisäisi melkoisesti, jos blogeihin satsattaisiin kunnolla. Ei mikään vika nykyisissä blogeissa/kirjoittajissa, mutta saisimmeko nykyistä räväkempiä ja ajatuksia herättelevämpiä blogikirjoituksia, jos vaikkapa joku mielenkiintoinen ihminen (tai ihmiset) toimituksen ulkopuolelta alkaisi kirjoittaa blogia maksusta? Mitä maksaisi esimerkiksi Kulttuuri-sivujen vakikolumnistien kirjoitusten ilmestyminen myös netissä? (Tämä idea on varastettu suoraan HS:ltä.) Lukisin hyvin mielelläni esimerkiksi Leena Parkkisen taannoisen kolumnin netistä ja soisin, että sen lukisivat muutkin. Niin, ja olemassaoleviakin blogeja olisi syytä mainostaa paljon nykyistä näkyvämmiin.

Verkkolehden pitäisi perustaa kunnollinen juttuarkisto paperi-/digilehden kestotilajille. Se olisi huomattava lisäarvo tilaushintaan. Arkistoa kysytään todella paljon.

Jos nettiin napataan seuraavan päivän lehdessäkin julkaistava oma uutinen, kannattaisi nettiversiota muokata niin, ettei se paljasta vielä kaikkea ja todeta, että lisää asiasta on huomisen päivän lehdessä. Tai sitten vastavuoroisesti niin, että jos lehden menee tynkäversio niin sen perässä voisi olla vinkkaus, että asiasta netissä lisää.

Voidelkaa nettisivut nopeammiksi. Kärsivällinenkin ihminen kyllästyy odotteluun, ja vaihtaa sivustoa. Jaa että millaisten yhteyksien takaa toimin? – Just samojen, jotka on katsottu minulle töihini riittäviksi.

Työhyvinvointi:

Voisimme alkaa antaa myönteistä palautetta AINA kun siihen on mielestämme vähäisintäkään aihetta. Työkaverin kannustuksesta elää pitkään.

Kaipaam usein ”aamupalautteeseen” lyhyttä mainintaa, mitä aihetta arvosteltu juttu käsitteli. Jos lukee useita palautteita esim. viikonlopun jälkeen, ei voi millään muistaa, mikä juuri tuon päivän premin pääjuttu tai -kuva tai kotimaan lähdön alakerta oli. Palaute jää hyödyttömäksi, kun ei

tiedä, minkä jutun otsikko on löysä tai terävä. Hyvää on se, että palautekäytäntö uudistui ja aamupalaverin aikaa ei enää kulu lehden selailuun.

Töissä olisi tosi mukavaa, jos uutistoimituksen tänä aamuna hienosti toteutunut palaverin palauteosio päivän lehdestä olisi jokapäiväinen rutiini jokaisella uutispäälliköllä. Jostain syystä tapa on jäänyt pois sinä aikana, kun olin poissa töistä. Kaipaam terävää kritiikkiä jutuistani, koska haluan kehittyä työssäni enkä ajelehtia epätietoisuudessa miettien toisinaan, kaipaako panostani kukaan.

Lisätään palautteen antamista työkaverille. Luetaan useammin osastokaverin juttu ennen kuin se lähetetään taittoon. Hyvä tapa antaa palautetta voisi olla hampurilaispalaute: Ensin keuhataan ja vasta sitten tulee pihvi eli rakentava mutta pakollinen kritiikki. Ja pohjalle vielä sämpylää eli kehuja, jotta jää hyvä mieli.

Uudistetaan aamupalaverikäytäntö. Päätoimittaja, toimituspäällikkö, uutispäällikkö tms. voisi vetää palautepalaverin 3-5 hengen porukan kanssa samaan aikaan, kun jäljelle jääneet esimiehet suunnittelisivat seuraavan lehden kiemuroita. Näin sekä palautteelle että suunnittelulle jäisi enemmän aikaa. Palauteporukan 3-5 jäsentä voisivat olla viikoittain vaihtuvia ja mahdollisimman eri osastoilta ja eri tehtävistä, jotta näkökulma olisi laaja.

Töissä olisi mukavampaa, jos työn tekemiselle olisi rauha. Puhelimiin olisi hyvä saada laadukkaat kuulokkeet, joilla haastatteluja voi tehdä ympäröivästä hälinästä huolimatta.

Avokonttorissa on mukavaa, kun voi jutella työkaverien kanssa. Työnteko kuitenkin usein häiriintyy ja keskeytyy jatkuvasti. Töissä olisi vielä mukavampaa, jos me kaikki muistaisimme antaa työkavereille työrauhaa.

Töissä olisi mukavampaa, jos kaikki jaettavissa oleva, hyödyllinen tieto jaettaisiin. Lähetetään mielenkiintoinen sähköposti, tiedote tai lehtileike eteenpäin osastoille, joilla niistä voisi olla hyötyä ja muutenkin vinkataan muille osastoille eteen tulleista mahdollisista jutunaiheista. Ei varsinkaan oleteta, että kyllä ne on tästä varmaan kuulleet ja sitten jälkikäteen jupista, että on se kumma, ettei uutisissa ollut siitä ja siitäkään asiasta juttua.

Töissä olisi mukavampaa, jos uutiset – huonotkin – kerrottaisiin viivyttämättä kaikelle kansalle. Pahinta on näet epäily ja epätietoisuus. Doriksen info-näkymässä on juttupohjia kaikenlaisille ideoille, seurannoille ynnä palautteille, miksei siis myös toimituksen sisäisille uutisille.

Töissä olisi mukavampaa, jos jokainen osaston työntekijä esittäisi vuorollaan, heti töihin tullessaan työtovereilleen itsesävelletyn ja -sanoitetun aamulaulun. Myös runo- tai zumpaesitys voisi tulla kyseeseen. Toimituksellinen johto voisi ryydittää aamupalaverin sanomaa urkuharmonilla mahtipontisesti soittaen.

Töissä olisi mukavampaa, jos jotkut osaston työntekijät eivät esittäisi itsesävellettyjä ja -sanoitettuja laulujaan. Varsinkaan aamuisin. (Ehdotan uuteen toimitilaan äänieristettyä koppia, johon nämä lauluhaluiset/tämä lauluhaluinen pakotetaan).

Jos jotkut ihmiset tahtovat laulaa aamuisin töihin tullessaan ja toiset eivät taas halua kuunnella tätä laulua, minulla on ehdotus kaikkien työhyvinvoinnin edistämiseksi. Aasiassa, jossa ihmiset ovat erityisen innokkaita karaokelaulajia, mm. ostoskeskuksiin on rakennettu äänieristettyjä lasikoppeja kesken ostosreissun iskeviä laulumielitekoja varten. Järjestetään samanlainen mahdollisuus myös esim. Vehmaselle uuteen toimitilaamme Artukaisiin. Myös paljon puhutut vierailijasohvat voitaisiin sijoittaa tämän kopin läheisyyteen – ei tulisi tylsää haastattelua tai tv-esiintymistä odotellessa.

Toimituksesta pitäisi löytyä tanko, jossa voi riippua selkensä suoraksi. Samoin jonnekin kulkureittien varrelle voisi hommata pienen säkin tai päärynäpallon, johon mojuutteleamalla voisi purkaa niska-hartiajännitystilojaan ja aggressioitaankin.

Paikallislehdessä työskennellessäni purin kerran toimitussihteeriä nilkkaan. Jostain syystä hän ei suuttunut, vaan hymyili minulle. Huomautettakoon, että toimitussihteeri oli nainen ja tämä tapahtui työaikana. Mutta voisimmeko ilostuttaa täälläkin toisiamme puremalla? T: ”rokotukset kunnossa”

Jos ykköskerroksen tulostin (politiikan sermin vieressä) vaihdettaisiin toimivampaan.

Töissä olisi mukavampaa, jos toisen toimituskerroksen naisten vessoissa asioivat osaisivat käyttää vessaharjaa.

Kovilla pakkasilla juttukeikkojen tekeminen olisi huomattavasti mukavampaa, jos TS täydentäisi toimituksen saapas & sadetakki -kaapin sisältöä myös talviajan lainatamineilla kuten lämpöhaalareilla. Kun aina voi olla kylmempää ja aina voi joutua oleskelemaan pakkasessa kauemmin kuin mitä aamulla luuli.